

Budsjett 2023 og handlingsprogram 2023 - 2026

Kommunestyrets budsjettvedtak

Innhold

1	Overordnet	5
1.1	Kommunedirektørens innledning.....	5
1.2	Kommuneplan og utviklingstrekk.....	8
1.2.1	<i>Satsingsområder i kommuneplan</i>	8
1.2.2	<i>Føringer i statsbudsjettet 2023</i>	9
1.2.3	<i>Hovedutfordringer</i>	10
1.2.4	<i>Nøkkeltall</i>	10
1.2.5	<i>Organisasjon</i>	11
1.2.6	<i>KOSTRA</i>	16
1.2.7	<i>Kommunebarometeret</i>	17
1.3	Rammebetingelser for Handlingsprogram 2023 - 2026.....	18
1.3.1	<i>Plan for uttredelse av ROBEK</i>	18
1.3.2	<i>Befolkningsutvikling</i>	20
1.3.3	<i>Finansielle måltall</i>	21
1.3.4	<i>Langsiktige forpliktelser</i>	21
1.3.5	<i>Rammetilskudd og skatt</i>	23
1.3.6	<i>Pensjon</i>	25
1.3.7	<i>Kommunesamarbeid</i>	26
1.3.8	<i>Låneportefølje</i>	28
1.3.9	<i>Investeringer</i>	32
1.3.10	<i>Eiendomsskatt</i>	33
1.3.11	<i>Agder Energi</i>	34
1.3.12	<i>Tiltak i handlingsprogrammet</i>	35
1.3.13	<i>Tiltak det ikke er funnet rom til i handlingsprogrammet</i>	36
1.4	Budsjettrapporter.....	37
1.4.1	<i>§ 5-6.Økonomisk oversikt etter art – drift</i>	37
1.4.2	<i>§ 5-4.Bevilgningsoversikter – drift</i>	38
1.4.3	<i>§ 5-5.Bevilgningsoversikter – investering</i>	39
1.4.4	<i>Investeringsbudsjett fordelt på prosjekt</i>	40
1.4.5	<i>Sum bevilgning drift</i>	40
2	Administrasjonen (10)	42
2.1	Virksomhetene.....	42
2.1.1	<i>Om virksomheten</i>	42
2.1.2	<i>Mål for 2023</i>	43
2.1.3	<i>Satsingsområder</i>	43

2.1.4	<i>Budsjettramme 2023</i>	43
3	Froland skoler (30)	44
3.1	Virksomhetene.....	44
3.1.1	<i>Om virksomheten</i>	44
3.1.2	<i>Mål for 2023</i>	45
3.1.3	<i>Satsingsområder</i>	45
3.1.4	<i>Budsjettramme 2023</i>	48
4	Kultur, idrett og fritid (40)	49
4.1	Virksomhetene.....	49
4.1.1	<i>Om virksomheten</i>	49
4.1.2	<i>Mål for 2023</i>	50
4.1.3	<i>Satsingsområder</i>	51
4.1.4	<i>Budsjettramme 2023</i>	53
5	Teknisk (50)	55
5.1	Virksomhetene.....	55
5.1.1	<i>Om virksomheten</i>	55
5.1.2	<i>Mål for 2023</i>	56
5.1.3	<i>Satsingsområder</i>	56
5.1.4	<i>Budsjettramme 2023</i>	57
6	Helse og velferd (60)	59
6.1	Virksomhetene.....	59
6.1.1	<i>Om virksomheten</i>	59
6.1.2	<i>Mål for 2023</i>	59
6.1.3	<i>Satsingsområder</i>	59
6.1.4	<i>Budsjettramme 2023</i>	60
7	Familiens hus (70)	62
7.1	Virksomhetene.....	62
7.1.1	<i>Om virksomheten</i>	62
7.1.2	<i>Mål for 2023</i>	62
7.1.3	<i>Satsingsområder</i>	62
7.1.4	<i>Budsjettramme 2023</i>	64
8	Omsorg (80)	65
8.1	Virksomhetene.....	65
8.1.1	<i>Om virksomheten</i>	65
8.1.2	<i>Mål for 2023</i>	65
8.1.3	<i>Satsingsområder</i>	65

8.1.4 *Budsjettramme 2023*..... 66

1 Overordnet

1.1 Kommunedirektørens innledning

Budsjett 2023 og Handlingsprogram 2023-2026 utgjør handlingsdelen til Kommuneplanen ihht. §11-1 i Lov om planlegging og byggesaksbehandling (plan- og bygningsloven). Budsjettet er utarbeidet i henhold til kommunelov §14 nr.4 fastsatt av Kommunal- og regionaldepartementet 22. juni 2018.

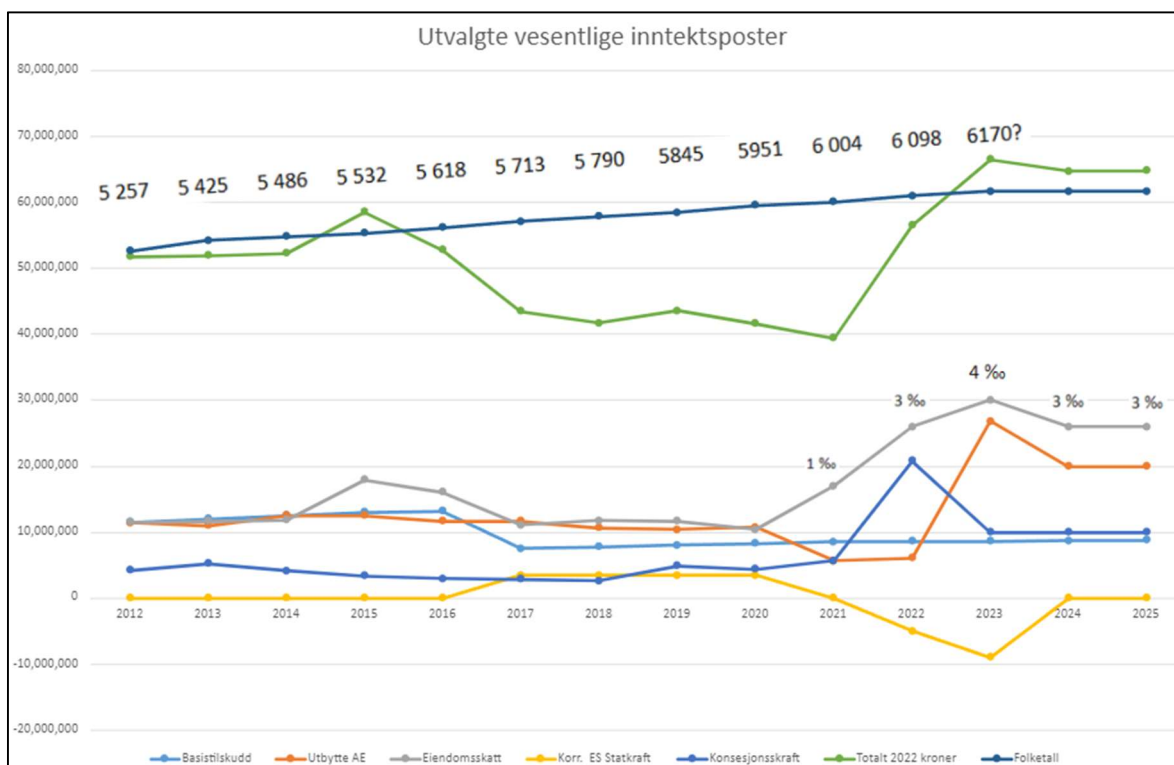
En umiddelbar oppsummering:

Froland kommune har gjennom de siste årene kuttet og effektivisert så omfattende at kommunen nå har svært lave kostnader per innbygger hvis man sammenlikner med gjennomsnitt i landet og Agder. Det bør indikere at de kommunale tjenestene driftes effektivt. Budsjett 2023 må videreføre en profil som et "minimumsbudsjett" hvor vi så vidt klarer å oppfylle alle våre lovpålegg og tar stor risiko knyttet til bl.a.;

- kommunens egne energikostnader
- regjeringens forslag til inndragning av kommunale konsesjonskraft-inntekter og ytterligere skattelegging av kommunalt eide energiselskaper
- kommunens rentekostnader
- uforutsette hendelser
- muligheten til å kunne håndtere nye varslede tjenestebehov for sårbare innbyggere

Froland kommune har i de siste 5 år (2018-2022) gått inn i årene uten særlig buffer avsatt til uforutsette utgifter. Dette er ikke tilfredsstillende for en vekstkommune som hvert år opplever mange uforutsette hendelser som i mange tilfeller kan kreve umiddelbare tiltak og mye ressurser. Og det er desto viktigere at vi nå har et tydelig bilde av kommunens rammebetingelser.

Ved å analysere noen utvalgte poster som ikke berører kommunens drift av innbyggertjenester, ser vi at disse har påvirket økonomien negativt i stor grad de siste 5 årene.

Disse postene har vært direkte utslagsgivende i kommunens økonomi de siste årene, og har medført at kommunen har måttet jobbe med ekstraordinært mange sparetiltak og kutt, samt innføre eiendomsskatt.

Som et resultat av disse tiltakene, har kommunen i år (basert på offisielt rapporterte tall i 2021) blitt beskrevet som en av de mest effektive kommunene i landet. Agenda Kaupang har på bestilling fra Storebrand Livsforsikring AS utarbeidet rapporten «Norges best styrte kommuner - Kommuneindeksen 2022». Kommuneindeksen sammenligner både kostnader, tjenestekvalitet og finanser i norske kommuner. I denne rapporten havner Froland kommune på 4. plass over de mest effektive kommunene i landet, og på 4. plass på listen over kommunene med laveste netto driftsutgifter pr. innbygger.

Videre havner Froland kommune på 8. plass i "Kommunebarometeret" ift. kostnadsnivå, som utgis av Kommunal Rapport.

Når vi sammenlikner kommunens totale inntekter og utgifter med kommune-Norge ellers, får man en bekreftelse på hvorfor det er utfordrende å få budsjettene i balanse. I tillegg til at vi ligger langt under landsgjennomsnitt på både inntekter og utgifter per innbygger, definerer inntektssystemets behovsindeks Froland kommunes behov til å være 1,0335 i 2023. Det vil si at Froland kommune er beregnet til å være 3,35% dyrere å drifte enn landsgjennomsnittet.

Overordnede nøkkeltall fra SSB:

Brutto driftsinntekter i alt (kr per innbygger)		Netto driftsutgifter totalt (kr per innbygger)	
Landet gj.snitt	121,230	Landet gj.snitt	79,733
Landet median	112,700	Landet median	73,912
Agder gj.snitt	128,955	Agder gj.snitt	81,523
Agder median	99,646	Agder median	73,352
Froland	98,419	Froland	63,047
Netto lånegjeld (kr per innbygger)		Kilde: ssb.no, KOSTRA-tall for 2021	
Landet gj.snitt	105,982	Tabellnr. 12137: Finansielle nøkkeltall	
Landet median	99,791		
Agder gj.snitt	100,468		
Agder median	95,110		
Froland	100,062		

Det er imidlertid tilfredsstillende å se at eksterne konsulentselskap/organisasjoner i egne rapporter bekrefter at det vi har jobbet med i flere år har gitt resultater. Bestillingen fra de folkevalgte har vært krystallklar; Vi må kutte der vi kan, og effektivisere alle tjenester. Kommunedirektøren mener at alle våre ansatte har jobbet lojalt og målrettet med dette, og at det er godt at dette også nå gir utslag i offisiell statistikk og rapporter.

En god score i en statistikk over effektivitet er ikke nødvendigvis en kommunes høyeste mål, men dette har vært helt nødvendig for å kunne få balanse i de senere års budsjetter.

I oppstarten av årets budsjettarbeid så vi tidlig at kommunen kunne få vesentlig høyere kraftinntekter allerede fra 2023. I Statsbudsjettet for 2023 er det imidlertid foreslått at Staten skal inndra vesentlig av kommunenes konsesjonsinntekter, og skattlegge kraftselskaper betydelig mer, som igjen vil kunne gi kommunene mindre utbytter fra

kommunalt eide kraftselskaper. Dette har gitt oss store utfordringer med å få et budsjett for 2023 i balanse.

Virksomhetsledere og andre sentrale ansatte i virksomhetene har deltatt aktivt i budsjettarbeidet, og formannskapet har vært løpende orientert og hatt mulighet til å komme med innspill underveis.

Utgangspunktet for 2023-budsjettet har vært 2022-budsjettet, men med fokus på å redusere kostnader der det er mulig, snarere enn å prioritere nye tjenester.

Arbeidet med handlingsprogram 2023-2026 har vært noe enklere på grunn av høye forventninger til kraftinntekter for kommunen.

Det jobbes med to spesielt store og krevende investeringsprosjekter; utbygging av Froland ungdomsskole og nytt helsetun (sykehjem). Utbygging av ungdomsskolen er budsjettert i økonomiplanen. Helsetun må opp til ny gjennomgang ettersom regjeringen nå har foreslått å fjerne investeringstilskudd til slike formål. Hvis dette blir vedtatt, risikerer vi å måtte revurdere hele prosjektet.

Kommunedirektøren legger opp til rammebudsjettering på virksomhetsnivå, men presentasjon på ansvarsnivå. Utsiktene for 2023 er fortsatt økonomisk krevende, særlig på grunn av noen engangselementer dette året, men det er fortsatt håp om at det fra 2024 skal kunne bli noe lettere med den informasjon som i dag er tilgjengelig.

Kommunedirektøren opplever at økonomiarbeidet er mest krevende i budsjettprosessene. Gjennom året viser budsjettansvarlige god økonomikontroll og tar eierskap til budsjett og politiske vedtak.

Til tross for at kommunen klarer å ha svært lave kostnader per innbygger, oppleves det at kommunen klarer å levere et anstendig tjenestetilbud. Kommunedirektøren er utvilsomt svært stolt over alle medarbeidere som hver dag bidrar til de gode tjenestene og til gode arbeidsfellesskap. Det gode samarbeidet med politikere, tillitsvalgte og verneombud utvikler organisasjonen og forbedrer systemer og arbeidsforhold for alle våre ansatte.

Gjennom åpenhet, respekt og redelighet skal vi sammen jobbe videre for å holde visjonen "Enkelt og nært!" levende, og sørge for at våre innbyggere har en kommune det er godt og meningsfullt å bo i.

Bo Andre Longum
Kommunedirektør

1.2 Kommuneplan og utviklingstrekk

1.2.1 Satsingsområder i kommuneplan

Kommuneplanens samfunnsdel skal ta stilling til langsiktige utfordringer, mål og strategier for kommunesamfunnet som helhet og kommunen som organisasjon. Den bør inneholde en beskrivelse og vurdering av alternative strategier for utviklingen i kommunen ihht. Plan- og bygningsloven § 11-2.

Kommuneplanens samfunnsdel er grunnlaget for kommunens planer og aktiviteter. Hvert år utarbeider vi budsjett og handlingsprogram som viser hvordan planen skal følges opp. Mange av temaområdene som er omtalt i kommuneplanen, slik som likestilling, inkludering og mangfold, klima og beredskap, har egne planer som gir mer detaljerte beskrivelser av dagens situasjon, spesifikke fremtidsmål og tiltak

FNs bærekraftsmål og kommuneplanen

FNs bærekraftsmål er en felles arbeidsplan for å utrydde fattigdom, bekjempe ulikhet og stoppe klimaendringene. I Norge er mange av målene nådd, men det gjenstår også mye arbeid. Målene og tankegangen i kommuneplanen vår er forankret i hovedsatsningsområdene i Regionplan Agder 2030 og Veikart for bedre levekår i Agder.

Kommunens virksomheter har fokus på tjenester og tiltak som understøtter kommuneplanens satsingsområder. Dette redegjøres det for i virksomhetenes egne kapitler i dette handlingsprogrammet.

Vårt slagord er: Enkelt og nært

Våre verdier er: Åpenhet, respekt, redelighet

Gjennom en politisk styrt prosess har en valgt de viktigste målene for Froland:

- God helse og livskvalitet (FNs bærekraftsmål nr. 3)
- God utdanning (FNs bærekraftsmål nr. 4)
- Bærekraftige byer og lokalsamfunn (FNs bærekraftsmål nr. 11)

Kommunens virksomheter har fokus på tjenester og tiltak som understøtter kommuneplanens satsingsområder. Dette redegjøres det for i virksomhetenes egne kapitler i dette handlingsprogrammet.

1.2.2 Føringer i statsbudsjettet 2023

Forslag til statsbudsjett ble lagt fram 6. oktober. I kommuneopplegget anslås realveksten i *frie inntekter* for kommunene til 1,7 mrd. kroner (dvs. 3,5 %), mens det i kommuneproposisjonen i mai ble signalisert en vekst i intervallet 1,2-1,5 mrd. kroner. Ved beregning av realvekst i kommunesektorens inntekter for 2023 er det lagt til grunn en kostnadsvekst (deflator) på 3,7 % (fordelt med 4,2 % som årslønnsvekst og 3,1 % som prisvekst).

Realveksten på 3,5 % er regnet fra inntektsnivået i 2022 slik det ble anslått etter behandlingen av Revidert nasjonalbudsjett 2022. Når veksten regnes fra anslag på regnskap for 2022, blir inntektsveksten fra 2022 til 2023 lavere, siden veksten regnes fra et oppjustert nivå sammenlignet med nivået i revidert nasjonalbudsjett 2022.

Regjeringen foreslår at den kommunale skattøren for personlige skattytere for 2023 settes opp til 11,15 prosent, som er en økning på 0,2 prosentpoeng. Denne økningen har sammenheng med et makroøkonomisk styringsmål om at skatteinntektsandelen skal utgjøre 40 pst. av de samlede inntektene (herunder også eiendomsskatt). Ordinær skatt på inntekt og formue (inkl. naturressursskatt) anslås å bli 0,7 % høyere for kommunene samlet, sammenlignet med det sist justerte nivåanslaget for i år.

I kommunedirektørens budsjettframlegg for 2023 er frie inntekter (ordinær skatt og rammetilskudd) satt til **404,399 mill. kr.**

I handlingsprogrammet er det lagt til grunn framskrevne innbyggertall både for kommunen og landet, konkret per 1.1.2023, 1.1.2024, 1.1.2025 og 1.1.2026 (SSB MMMM). Innbyggertall fordelt på de aktuelle aldersgruppene har telletidspunkt 1. juli, og vi lar disse være gjennomsnittet av tallene per 1.1 år t og 1.1 år t+1. Innbyggertall totalt og fordelt på aldersgrupper per 1. juli påvirker innbyggertilskuddet og utgiftsutjevningen det påfølgende året, mens innbyggertall totalt per 1.1. påvirker inntektsutjevningen aktuelt år.

For 2024-26 er det lagt til grunn en årlig realvekst over kommuneopplegget på 2,0 mrd. kr eller 0,5 % (dvs. noe utover demografikostnadene i makro), og forutsatt den samme relative veksten på skatt og rammeoverføringer. Fra 2024 legges det opp til at den kommunale delen av grunnrenteskatten skal komme i tillegg til den ordinære veksten i frie inntekter. Mao at realveksten framover blir høyere enn ellers.

Oppsummert for årene i økonomiplanperioden opereres derfor med følgende anslag for frie inntekter (i 1000 2023-kr):

	2022	2023	2024	2025	2026
Rammetilskudd (fast del)	167 379	189 797	195 565	199 438	200 222
Skatt	171 319	168 250	170 863	173 277	175 393
Inntektsutjevning	51 267	46 352	48 095	48 865	49 538
Sum frie inntekter	389 965	404 399	414 523	421 580	425 153
%-endring		3,7	2,5	1,7	0,9

Ordinært skjønn fra Statsforvalteren er satt til 800.000 kr i årene 2023, 2024 og 500.000 i 2025 og 2026.

1.2.3 Hovedutfordringer

Froland kommunes tjenestetilbud har de siste år måttet tilpasses en ny økonomisk situasjon.

Det har vært store utfordringer med å få Budsjett 2023 og Handlingsprogram 2023-2026 til å både gå i balanse, samt være realistisk. Vi må erkjenne at inntektsnivået har permanent blitt vesentlig redusert siden 2017 som følge av endringer i inntektssystemet, og vi har måttet tilpasse driften deretter. Signaler fra ny regjering fra 2021 kan imidlertid gi oss håp om en styrket kommuneøkonomi igjen. Dette har imidlertid latt vente på seg.

Som nevnt i innledningen blir Froland kommune av noen karakterisert som en av de mer effektive i landet. Vi hadde da håpet på en enklere budsjettprosess for 2023, men det er noen sentrale elementer som likevel har skapt utfordringer;

- Tilbakebetaling av eiendomsskatt til Statnett (17 millioner kroner fordelt på 2022 og 2023)
- Regjeringens trekk i rammetilskuddet som følge av økte konsesjonskraftinntekter
- Vesentlig økte strømkostnader
- Vesentlig økte renteutgifter

Froland kommune er en fremoverlent kommune og viser evne og vilje til å videreutvikle seg i takt med den økte bosettingen i kommunen. Det er viktig at vi opprettholder et tilfredsstillende kommunalt tjenestetilbud samtidig som vi bidrar til samfunnsutviklingen. Fortsatt må mye prioriteres ned i 2023, vi må fortsatt ha en streng budsjett disiplin. Slik som budsjett 2023 og handlingsprogram 2023-2026 foreslås, tror vi det vil være mulig å bevege seg mot en mer bærekraftig kommuneøkonomi fra 2024 og fremover.

1.2.4 Nøkkeltall

Hovedtall i Budsjett 2023

Sum driftsinntekter: -576.654.983

Sum driftsutgifter: 589.294.268

Brutto driftsresultat: 12.639.285

Netto finansransaksjoner: 16.022.000

Motpost avskrivninger: -24.000.000

Netto driftsresultat: 4.661.285 (Positivt fortegn betyr negativt resultat)

Netto driftsresultat i % av brutto driftsinntekter: -0,81%

Nettobudsjett fordelt på virksomhetene

Virksomhet	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026
10 Administrasjonen	15 642 868	15 838 768	15 894 768	15 894 768
11 Politisk, utvalg og arbeidsgiverordninger	11 546 140	11 546 140	11 546 140	11 546 140
12 Interkommunale samarbeid	8 824 661	8 824 661	8 824 661	8 824 661
30 Froland skoler	112 310 578	113 589 137	113 589 137	113 589 137
40 Kultur, idrett og fritid	10 209 903	10 179 123	10 179 123	10 179 123
50 Teknisk	44 461 192	44 675 626	44 675 626	44 675 626
60 Helse og velferd	57 843 667	57 713 667	60 873 667	61 288 667
70 Familiens hus	95 003 815	95 751 595	95 751 595	95 751 595
80 Omsorg	100 956 332	100 956 332	100 956 332	100 956 332
90 Finans	-446 332 305	-448 608 198	-451 824 198	-452 239 198
95 Selvkost og selvfinansierte prosjekter	-10 466 851	-10 466 851	-10 466 851	-10 466 851

1.2.5 Organisasjon

Froland kommune er til for innbyggerne. Vårt samfunnsoppdrag er å levere gode tjenester og å sikre god samfunnsutvikling. For å løse fremtidens utfordringer og sikre godt omdømme må vi ha en organisasjon som er innovativ, opptatt av forbedring og har kompetente medarbeidere.

“Enkelt og nært!” er vårt slagord og verdigrunnlag som danner felles plattform for organisasjonskulturen som skal prege Froland kommune. Dette er et mål og en forpliktelse og kjennetegner hvordan vi jobber og forholder oss til hverandre. Vi samarbeider og nyttiggjør samfunnets ressurser for å løse utfordringer og se muligheter. Våre tjenester skal være helhetlige og tilgjengelige og ha mennesket og miljøet i sentrum.

Vår arbeidsgiverpolitikk gjenspeiler våre verdier: åpenhet, respekt og redelighet. Verdiene skal ligge til grunn for vårt arbeid og hvordan vi utvikler organisasjonen. Vi legger vekt på godt arbeidsmiljø og utvikling av medarbeiderne og deres kompetanse. Vi er opptatt av god rekruttering for å sikre kompetansen vi trenger for å levere gode tjenester til innbyggerne.

Åpenhet skal prege alle ledd i Froland kommune. Vi skal legge til rette for innsyn, slik at alle kan gjøre seg kjent med kommunens virksomhet. Ulike syn og meninger blir hørt, vurdert og respektert. Vår aktive opplysningsplikt innebærer at vi skal gi korrekte og tilstrekkelige opplysninger.

Redelighet betyr at vi opptre ærlig og rettskaffent i møte med innbyggere, samarbeidspartnere og hverandre. Alle parter skal oppleve å få korrekte og relevante opplysninger. Vi er klare på egne roller og unngår dobbeltroller. Vi opptre upartisk og praktiserer likebehandling.

Respekt betyr at vi er tydelige på eget syn samtidig som vi viser toleranse og respekt for andres. Vi møter publikum og brukere med vennlighet, respekt og omtanke. Vi respekterer personvernet og overholder taushetsplikten. Vi har respekt for ulikhet og det enkelte individ, slik at mangfold blir verdsatt.

Kommunesektoren står overfor store utfordringer som følge av endringer i befolkningen. Vi blir stadig flere eldre samtidig som andelen yrkesaktive avtar. Innbyggernes økte forventninger om helhetlige tjenester, medvirkning og individuell tilpasning får betydning for kommunens kompetansebehov og medarbeidernes arbeidsoppgaver. Vi må rekruttere og beholde relevant og kompetent arbeidskraft og samtidig fornye tjenester og arbeidsformer.

Froland kommune er i vekst, og befolkningsframskrivingen tilsier en økning i behovet for tjenester, spesielt innen helse- og omsorgsyrkene. Digitalisering og ny teknologi stiller nye krav til kompetanse, arbeidsprosesser og organisering. Kommunen må kunne levere riktig kvalitet på tjenestene på en stadig mer kostnadseffektiv måte.

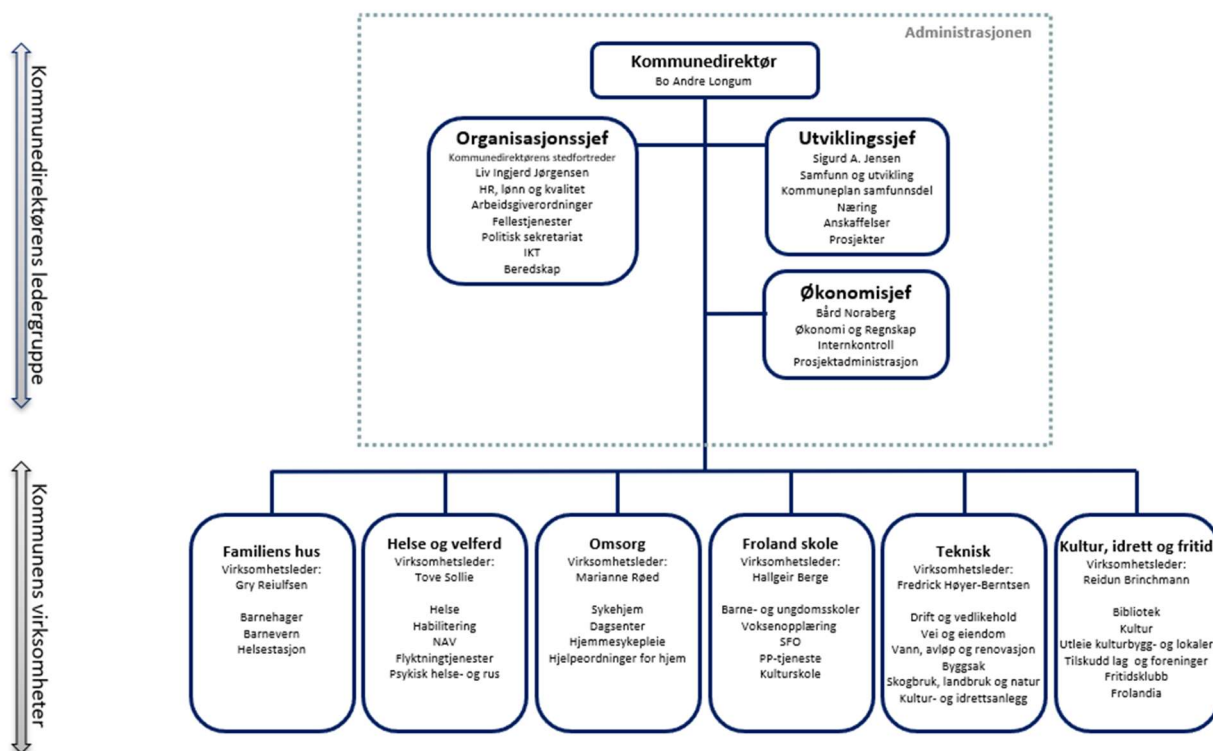
For å løse utfordringsbildet har vi i vår arbeidsgiverstrategi pekt ut fire satsingsområder for å sikre rett kompetanse til å kunne levere riktige tjenester:

- Arbeidsmiljø og trivsel
- Rekruttere, videreutvikle og beholde kompetanse
- Medarbeiderskap og lederskap
- Endringer, omstilling og innovasjon

Administrativ organisering

Administrativt har Froland kommune en virksomhetsmodell og en ledergruppe bestående av kommunedirektør, 6 virksomhetsledere, utviklingssjef, organisasjonssjef og økonomisjef.

Hver virksomhet har et selvstendig ansvar innen sitt område, både når det gjelder fag, økonomi og personal. Delegeringen er fra kommunedirektøren til virksomhetsledere. Virksomhetslederne rapporterer til kommunedirektøren.

Årsverk

Froland kommune er en stor arbeidsplass, med 440,5 faste årsverk. I tillegg har en midlertidige ansatte i ulike vikariater.

Lønnsutgiftene utgjør en stor andel av kommunens løpende driftsutgifter. For kommunen som helhet utgjør lønnsutgifter 63,9 % av løpende kostnader, for enkelte enheter over 90 % av rammen.

Personalbudsjett for kommunen og den enkelte virksomhet er utarbeidet, og redegjør for antall årsverk som budsjettet er bygget på, før nye tiltak om reduserte- eller økt antall årsverk. I tillegg er det for enkelte virksomheter avsatt midler til vikar ved fravær.

Kommunedirektørens forslag til personalbudsjett for 2023 er basert på totalt 440,5 årsverk. Dette er en økning på 14,9 faste årsverk i forhold budsjett for 2022. Økningen kommer som følge av nye tiltak og konsekvenser av politiske vedtak som ble iverksatt i løpet av 2022.

	2022	2023	Endring
Kommunedirektørens forslag til personalbudsjett			
01 - Froland kommune			
10 - Administrasjonen	13,0	13,8	0,8
11 - Politisk, utvalg og arbeidsgiverordninger	4,3	4,7	0,4
30 - Froland skoler	119,9	134,5	14,6
40 - Kultur, idrett og fritid	5,2	15,1	9,9
50 - Teknisk	49,2	33,7	-15,5
60 - Helse og velferd	79,4	67,3	-12,1
70 - Familiens hus	66,1	63,2	-2,9
80 - Omsorg	83,5	101,6	18,1
95 - Selvkost og selvfinansierte prosjekter	5,0	6,6	1,6
Total	425,6	440,5	14,9

Likestilling, inkludering og mangfold

Froland kommune skal føre en arbeidsgiverpolitikk som fremmer likeverdige arbeid og lønns utviklingsmuligheter uavhengig av kjønn, funksjonsevne, seksuell orientering, alder, etnisitet og religion. Likestillingsloven, diskrimineringslovene og kommuneplanen setter overordnede rammer for likestillingsarbeidet i kommunen.

Kvinneandelen utgjør 81 prosent av de ansatte. Det er en tradisjonell fordeling hvor det er flest kvinner innen omsorgsyrkene. Det er ønskelig å arbeide for en vridning av kjønnsfordelingen innen de ulike yrkesgruppene. Det jobbes kontinuerlig for å opprettholde en god balanse mellom kvinner og menn i alle funksjoner i kommunen.

Det er innen de kvinnedominerte yrkene vi finner flest deltidsansatte. For kommunal sektor er andelen heltidsansatte kvinner på 52 prosent, mot andelen heltidsansatte men på 66 prosent per 2020. Antall heltidsansatte (ansatt i 100 % stilling) var 50 prosent i Froland kommune pr desember 2021. Fordelt på kjønn er andelen som arbeider heltid, 47 prosent for kvinner og 60 prosent for menn. (kilde; KS PAI rapportering). Deltidsstillinger, særlig innenfor helse og omsorgssektoren, er en nasjonal utfordring. I Froland forsterkes utfordringen av levekårsproblematikken på Sørlandet.

Froland kommune vil i 2023 fokusere videre på å redusere ufrivillig deltid og arbeide for en heltidskultur. Den viktigste innsatsen for å oppnå heltidskultur dreier seg om å øke kunnskap og bevissthet rundt heltidsarbeid. Det er nødvendig å endre holdninger og normer for å skape den heltidskulturen vi ønsker. Det vil også arbeides med å se på ulike arbeidstidsordninger for ansatte som jobber i turnus. I tråd med kommunens målsetting om effektive tjenester av høy kvalitet må pasient- og brukerperspektivet være det viktigste i arbeidet med å endre arbeidskulturene i kommunen slik at vi får økt andelen heltidstilsatte.

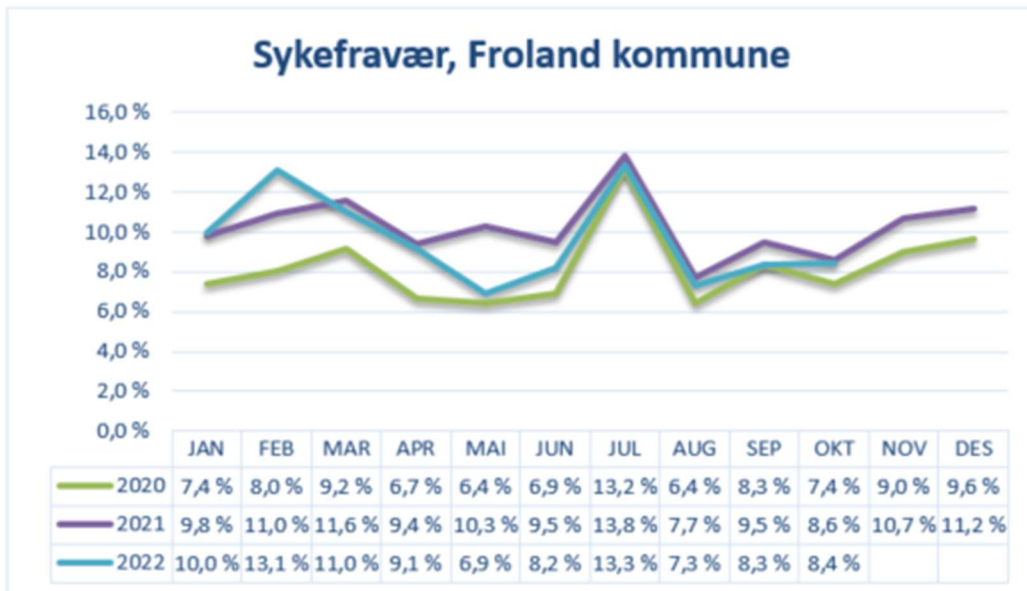
Nærvær og helsefremmende arbeidsplasser

Froland kommune har stort fokus på forebygging, inkludering og arbeidsmiljøet for å styrke jobbnærværet, forebygge og redusere sykefravær og hindre utstøting og frafall fra arbeidslivet. Gjennom et godt og aktivt samarbeid med bedriftshelsetjenesten, NAV Arbeidslivssenter, tillitsvalgte og verneombud jobbes det systematisk med ulike nærværs- og helsefremmende tiltak på de ulike virksomheten.

Ledernes systematiske arbeid med arbeidsmiljø og HMS er av grunnleggende betydning for å oppnå reduksjon i fravær. Arbeidet med oppfølging av sykemeldte og ansatte som står i fare for å bli sykemeldt vektlegges. Dialogplassen, og den tette kontakten lederne står for, er en viktig del av oppfølgingsarbeidet. Hensikten med Dialogplassen er at man så tidlig som mulig kan sette i verk tiltak for å forhindre sykemelding, samt å få den

sykemeldte tilbake i jobb raskest mulig eller over i andre tiltak.

Sykefraværet i Froland har de siste årene vært på 8-10 prosent. Sykefraværet har de siste årene vært påvirket av pandemien og ligger på et høyere nivå enn tidligere år. Sykefraværet varierer mellom de ulike virksomhetene. Et høyt sykefravær reduserer gjennomføringskraften, påvirker arbeidsmiljøet og medfører økte kostnader for organisasjonen.

Sykefraværet i Froland kommune ligger noe under nasjonalt nivå for kommunene. Det er likevel et svært viktig mål for Froland kommune å redusere sykefraværet så mye som mulig for å sikre gode tjenester og effektiv drift. Det nasjonale målet for IA-avtalen er å redusere fraværet i offentlig sektor med 10 %. Froland kommune betyr det å redusere fraværet med ca. 0,8 %-poeng.

Arbeidet med nærvær og helsefremmende arbeidsplassutvikling må derfor videreføres og videreutvikles. I dette arbeidet er Agder Arbeidsmiljø IKS, NAV Arbeidslivssenter, verneombudene og de tillitsvalgte viktige samarbeidspartnere.

Gjennom rullering av handlingsplan for bedriftshelsetjenesten forsterkes og utvikles samarbeidet med Agder Arbeidsmiljø IKS som vår viktigste partner i det systematiske arbeidet med å forebygge og følge opp sykefravær.

Tiltak i perioden på systemnivå:

- Styrke lederes kompetanse på sykefraværsoppfølging, hente inspirasjon fra gode eksempler i egen kommune.
- Intensivert støtte og oppfølging av virksomheter/avdelinger med uvanlig høyt fravær. Aktuelle tiltak kan være bistand fra Agder Arbeidsmiljø IKS og NAV Arbeidslivssenter.

Seniorpolitiske tiltak

Ansatte i Froland kommune har fra og med det året de fyller 62 år rett til tre ekstra fridager (seniordager) hvert år. Forutsetningen er arbeidsforhold i minst 60 % stilling. Denne ordningen er imidlertid foreslått avviklet fra 2023.

Helse, miljø, sikkerhet og kvalitet

- Videre arbeid med Internkontroll og avvikssystemet QM+
- Årlig revisjon av HMS handlingsplanen for Froland kommune
- Inspirasjons- og informasjonssamlinger innen HMS.
- Grunnleggende HMS-opplæring for nye ledere og verneombud i samarbeid med Agder Arbeidsmiljø IKS.
- Arbeid med vold, trusler og trakassering. Gjennomføring av opplæring og risikovurderinger.

Dialogplassen

Dette er en arena der ledere kan få hjelp til oppfølging av ansatte; sykemeldte og annen personaloppfølging.

Det tas også opp aktuelle tema som det ønskes mer informasjon om, og det hentes da inn eksperter som kan formidle dette. Det settes av 2 timer hver måned, der bedriftshelsetjeneste, NAV Arbeidslivssenter, NAV lokalt, HR, hovedverneombud og hovedtillitsvalgte kan bidra med råd og hjelp. Det settes opp en møteplan for hvert halvår slik at møtetidspunktene er kjent for lederne.

Medarbeiderundersøkelser

Kommunen tok i 2018 i bruk KS' 10-faktor-modell for medarbeiderundersøkelser. Ny undersøkelse er gjennomført høsten 2022. Virksomhetene vil i 2023 bruke resultatet til å arbeide med tiltak for å fremme et godt arbeidsmiljø i virksomhetene. Undersøkelsen bygger på godt validerte målemetoder fra forskningen, og den gir utviklingsorientert kunnskap om egen organisasjon.

Lederutvikling

Froland kommune deltar på kompetanseprogrammet Digitalisering Agder (DigiAgder). Målgruppen er kommunenes toppledernivå samt andre nøkkelressurser innenfor digitalisering. Kompetanseløftet bygger på et forskningsbasert rammeverk. Det å styrke kompetansen innen digitalisering og digital transformasjon er en viktig del av DigiAgders strategi og daglige arbeid. Digitaliseringen av samfunnet går raskere og raskere, og det krever at kommunene kontinuerlig utvikler kompetansen sin for å holde tritt.

Formålet med kompetanseprogrammet er:

- Styrke kommunale ledere i arbeidet med å lede sine organisasjoner mot transformasjon
- Et felles begrepsapparat til bruk i egen ledergruppe og på tvers av kommunene
- Identifisere muligheter og utfordringer som ledergruppe
- Avklare hvilke evner (kapabiliteter) som er vesentlig for kommunene å arbeide med å utvikle/styrke
- Bidra til å øke kommunenes evne til å gjennomføre nødvendig omstilling og transformasjon i praksis
- Kommunenes samlede kompetanse gjør at det er lettere å identifisere muligheter og barrierer - og samarbeide og skape felles prosjekter

1.2.6 KOSTRA

KOSTRA står for Kommune-Stat-Rapportering og gir styringsinformasjon om ressursinnsatsen, prioriteringer og måloppnåelse i kommuner, bydeler og fylkeskommuner. Det finnes tall om f.eks. pleie- og omsorgstjenester, barnehagedekning og saksbehandlingstid, og man kan sammenligne kommuner med hverandre, med regionale inndelinger (KOSTRA-gruppe/K01) og med landsgjennomsnittet.

Her er en KOSTRA-sammenlikning av kommunene i Østre Agder regionråd;

(Kilde: SSB/KOSTRA 2021-tall, 12362: Utgifter til tjenesteområdene i kroner per innbygger)

	Froland	Risør	Grimstad	Arendal	Gjerstad	Vegårshei	Tv.strand	Åmli	KOSTRA-gr 1	Landet eks. Oslo
100 Politisk styring	401	468	253	324	826	736	474	1046	544	420
110 Kontroll og revisjon	139	144	104	84	306	261	150	328	161	103
120 Administrasjon	2749	4397	2652	2859	5718	7335	4078	10994	4140	3991
121 Forvaltningsutgifter i eiendomsforv.	725	566	405	309	382	98	237	215	384	357
130 Administrasjonslokaler	717	287	331	415	1090	398	140	1665	428	474
180 Diverse fellesutgifter	168	139	596	33	50	2906	27	16	-116	118
201 Barnehage	10178	5795	8279	8103	5357	7858	6762	9760	7834	8042
202 Grunnskole	14326	12563	12144	11449	11975	13622	12894	12170	12872	11992
211 Styrket tilbud til førskolebarn	735	545	895	816	290	237	868	6	715	803
213 Voksenopplæring	184	769	386	583	540	426	313	295	228	344
215 Skolefritidstilbud	161	317	321	279	251	190	401	348	273	316
221 Barnehagelokaler og skyss	400	360	179	221	378	513	581	726	554	611
222 Skolelokaler	1405	2082	2085	1989	3775	2835	2306	3481	2497	2572
223 Skoleskys	574	329	233	228	0	523	461	569	496	293
231 Aktivitetstilbud barn og unge	80	106	152	177	32	76	52	9	101	184
232 Helsestasjons- og skolehelsetjeneste	919	854	717	652	1039	689	1248	734	909	835
233 Annet forebyggende helsearbeid	292	492	740	440	-339	29	1038	-19	541	822
234 Aktiviserings- og servicetj. til eldre og...	420	1023	1182	756	488	356	1707	200	994	1062
241 Diagnose, behandling, habilitering og reha.	2165	2265	2099	2008	3130	2505	1961	5326	2653	2706
242 Råd, veiledning og sosialt foreb. arbeid	415	1943	621	1406	1068	796	1057	1944	908	951
243 Tilbud til personer med rusproblemer	16	459	912	282	-128	0	0	264	177	366
244 Barneverntjeneste	753	827	654	995	1047	1137	881	883	752	781
251 Barnevernstilt., barn ikke er plassert av barnev.	261	92	201	118	111	127	97	199	277	283
252 Barnevernstilt., barn er plassert av barnev.	775	1364	1069	925	1133	1374	1160	1583	1145	1175
253 Helse- og omsorgstjenester i institusjon	4916	8560	5470	8009	7896	9939	8908	15543	8067	8124
254 Helse- og omsorgstjenester til hjemmebo.	10158	16527	13063	11350	18840	15677	16074	15480	13369	11764
256 Øyeblikkelig hjelp døgntilbud	220	265	66	211	0	327	297	389	145	159
261 Institusjonslokaler	690	1160	740	1685	1344	2217	1046	1113	1184	1199
265 Kommunalt disponerte boliger	-683	341	65	16	-903	-428	-45	114	-61	7
273 Arbeidsrettede tiltak i kommunal regi	374	182	361	196	308	137	169	78	141	189
275 Introduksjonsordningen	285	652	756	519	1241	382	669	0	431	397
276 Kvalifiseringsordningen	106	260	215	190	34	0	767	75	130	251
281 Ytelse til livsopphold	523	1146	1169	1163	850	713	1560	208	704	1074
283 Bist. til etabl. og oppreth. av egen bolig m.v.	-12	37	95	27	58	176	44	94	58	176
285 Tjenester utenfor ordinært komm. Ansvar	5	138	73	11	213	37	89	0	55	95
290 Interkommunale samarbeid	0	6	4	33	0	0	6	0	-1	-3
301 Plansaksbehandling	63	519	286	157	727	592	301	116	325	298
302 Byggesaksbehandling og eierseksjonering	-23	-79	29	-59	135	131	-223	-51	28	22
303 Kart og oppmåling	109	-80	39	128	176	188	-108	52	131	98
315 Boligbygging og fysiske bomiljøtiltak	301	0	2	6	-25	-12	15	213	43	36
320 Kommunal næringsvirksomhet	0	46	-78	88	-1	2	11	8	-117	-93
321 Konesjonskraft, kraftrett. og annen kraft	-1056	0	-73	0	0	0	0	-2193	-111	-348
325 Tilrettelegging og bistand for næringslivet	335	985	120	731	296	-11	232	476	221	195
329 Landbruksforv. og landbr. næringsutv.	75	131	100	37	344	159	97	734	233	135
330 Samferdsel og transporttiltak	2	74	-17	-48	0	17	166	249	13	-65
332 Kommunale veier	1262	1299	1187	937	1237	2289	1521	2697	1346	1366
335 Rekreasjon i tettsted	87	231	393	168	124	33	287	548	158	288
338 Forebygging av branner og andre ulykker	196	183	14	63	-26	18	104	76	60	79
339 Beredskap mot branner og andre ulykker	672	1146	903	1024	1130	1927	967	1311	961	907
340 Produksjon av vann	387	626	518	231	481	813	512	1186	402	391
345 Distribusjon av vann	-354	-1060	-472	-440	-544	-671	-775	-1373	-507	-546
350 Avløpsrensing	458	993	682	814	1265	1554	537	1244	476	582
353 Avløpsnett og innsamling av avløpsvann	-874	-1211	-937	-1040	-1247	-1281	-340	-1694	-682	-773
354 Tøm av slamavsk., septik o.l. på avløpsanl.	47	0	14	15	0	0	0	0	-12	-12
355 Innsaml., gjenv. og sluttbeh. av hushol.savfall	-137	0	-101	-131	4	0	0	-378	-62	-60
360 Naturforvaltning og friluftsliv	-193	-201	177	164	834	79	363	81	81	163
365 Kulturminneforvaltning	0	0	5	0	17	0	7	0	2	22
370 Bibliotek	558	357	263	316	291	228	209	605	299	310
373 Kino	0	31	-34	0	0	8	2	11	27	16
375 Muséer	1	89	65	177	0	38	78	323	48	90
377 Kunstformidling	2	57	205	42	0	0	0	1	24	139
380 Idrett og tilskudd til andres idrettsanlegg	8	19	246	67	-709	19	71	179	89	253
381 Kommunale idrettsbygg og idrettsanlegg	1175	623	327	596	69	1145	749	635	485	689
383 Kulturskoler	309	322	225	208	1	299	316	595	384	345
385 Andre kulturakt. og tilsk. til andres kulturbygg	245	651	159	355	574	129	233	543	278	336
386 Kommunale kulturbygg	772	353	397	514	99	-15	354	501	263	322
390 Den norske kirke	599	787	577	588	529	687	571	848	656	574
392 Tilskudd til tros- og livssynsamfunn	0	0	0	28	10	0	0	0	1	3
393 Gravplasser og krematorier	51	21	145	0	0	0	183	590	83	94

1.2.7 Kommunebarometeret

Det er vedtatt i Kommuneplanen at analysen Kommunebarometeret fra Kommunal Rapport skal brukes som styringsinformasjon om hvordan kommunen presterer målt opp imot resten av kommune-Norge.

Froland havner på en 176. plass i målingen Kommunebarometeret 2022 fra Kommunal Rapport (2021; 158.plass, 2020; 200. plass, 2019; 141. plass, 2018; 195. plass). Da er plasseringen korrigert med hensyn til økonomiske rammebetingelser. Nøkkeltallene er samlet sett litt svakere enn normalen i Kommune-Norge. Froland kommune er på 8. plass ift kostnadsnivå, og på 12.plass innen pleie og omsorg. Kommunen har sin svakeste plassering innen økonomi (337. plass). Hvis man ser bort fra kommunenes ulike økonomiske utgangspunkt, kommer Froland på en 206. plass. Nøkkeltallene er omtrent som forventet ut fra økonomiske forutsetninger.

KATEGORI	ÅRETS ENDRING	RANGERING
Grunnskole	79 ↗	# 124 >
Pleie og omsorg	53 ↗	# 12 >
Barnevern	44 ↘	# 194 >
Barnehage	103 ↘	# 185 >
Helse	25 ↘	# 134 >
Sosialtjenesten	273 ↘	# 353 >
Kultur	18 ↗	# 218 >
Miljø og ressurser	13 ↘	# 139 >
Saksbehandling	131 ↗	# 101 >
Vann og avløp	8 ↘	# 162 >
Økonomi	142 ↗	# 195 >
Kostnadsnivå	137 ↗	# 8 >

(Kilde: www.kommunebarometeret.no)

1.3 Rammebetingelser for Handlingsprogram 2023 - 2026

1.3.1 Plan for uttredelse av ROBEK

ROBEK-registeret er et register over kommuner og fylkeskommuner som er i økonomisk ubalanse eller som ikke har vedtatt økonomiplanen, årsbudsjettet eller årsregnskapet innenfor de fristene som gjelder.

Kommuner og fylkeskommuner i ROBEK er underlagt statlig kontroll med årsbudsjettet, låneopptak og langsiktige leieavtaler. Kommuner og fylkeskommuner i ROBEK skal fastsette en tiltaksplan som sikrer at økonomien bringes i balanse.

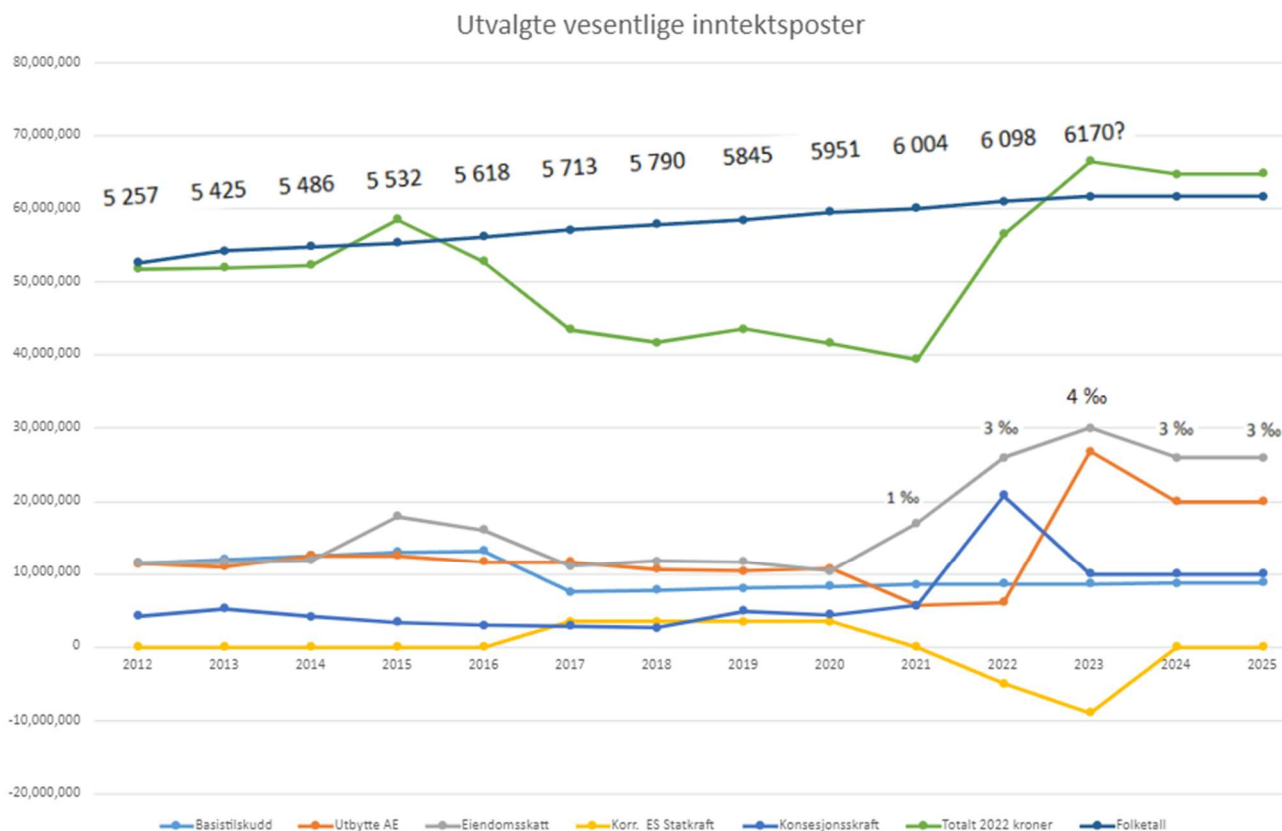
Per 8.11.2022 var det 14 kommuner i ROBEK.

Bakgrunn

Froland kommune hadde i årene 2018 og 2019 tilstrekkelige fondsmidler til å dekke underbalanse i regnskap. Året 2020 var det første året det ikke var tilstrekkelig med midler avsatt på fond til å håndtere et regnskapsmessig merforbruk. I overgang til ny kommunelov ble strykningsbestemmelser i regnskapsforskriften endret og Froland kommune blir umiddelbart registrert i ROBEK uten å få mulighet til å dekke inn et merforbruk over de to påfølgende år som etter gammel kommunelov ville vært 2021 og 2022.

Froland kommune trådte inn i ROBEK 10.6.2021 ifm Kommunestyrets vedtak av Regnskap 2020.

Årsakene til at Froland kommune har fått vesentlig svekket økonomi de senere årene kan være sammensatt, men det er uten tvil av stor betydning at basistilskudd ble halvert, inntekter fra eiendomsskatt og utbytter har gått ned, samtidig som befolkningen har økt betraktelig (prosentvis mest i hele Agder).

Arbeid gjennom 2021 og 2022

Froland kommune har i de siste 5 år (2018-2022) gått inn i årene uten særlig buffer avsatt til uforutsette utgifter. Samtidig som inntektssituasjonen har forverret seg har det presset frem en rekke prosesser for å effektivisere driften og kutt av tjenester. Dette har fortsatt gjennom den tiden Froland kommune har vært i ROBEK-registeret.

Som et resultat av disse tiltakene, har kommunen i år (basert på offisielt rapporterte tall i 2021) blitt beskrevet som en av de mest effektive kommunene i landet. Agenda Kaupang har på bestilling fra Storebrand Livsforsikring AS utarbeidet rapporten «Norges best styrte kommuner - Kommuneindeksen 2022». Kommuneindeksen sammenligner både kostnader, tjenestekvalitet og finanser i norske kommuner. I denne rapporten havner Froland kommune på 4. plass over de mest effektive kommunene i landet, og på 4. plass på listen over kommunene med laveste netto driftsutgifter pr. innbygger.

Overordnet bilde på kommunen inntekter og utgifter:

Brutto driftsinntekter i alt (kr per innbygger)		Netto driftsutgifter totalt (kr per innbygger)	
Landet gj.snitt	121,230	Landet gj.snitt	79,733
Landet median	112,700	Landet median	73,912
Agder gj.snitt	128,955	Agder gj.snitt	81,523
Agder median	99,646	Agder median	73,352
Froland	98,419	Froland	63,047

Netto lånegjeld (kr per innbygger)

Landet gj.snitt	105,982
Landet median	99,791
Agder gj.snitt	100,468
Agder median	95,110
Froland	100,062

Kilde: ssb.no, KOSTRA-tall for 2021

Tabellnr. 12137: Finansielle nøkkeltall

Videre havner Froland kommune på 8. plass i "Kommunebarometeret" ift. kostnadsnivå, som utgis av Kommunal Rapport.

Virksomhetene har dermed dokumentert at de har tatt godt eierskap til utfordringene med en krevende økonomi, og jobbet med mange ulike prosesser for å forsøke å bidra til at kommunen kan få en mer bærekraftig økonomisk situasjon fremover.

Tiltak i Budsjett 2023 og økonomiplan 2023-2026

Av tiltak som iverksettes i 2023 for å ta Froland kommune ut av ROBEK så vises det spesifikt til tiltaksdokument som vedlegg til budsjett, samt tiltaksliste i avsnitt 1.3.12.

Froland kommune har en forventning til at virksomhetene i all hovedsak skal gå i balanse i budsjettåret 2022. I tillegg til dette så har vi en forventning til at det vil komme ekstra inntekter som følge av høy skatteinngang, økt bosetting av flyktninger og statlig kompensasjon av ekstraordinære utgifter knyttet til korona-pandemien. Dette vil kunne gi oss mulighet til å dekke tidligere års merforbruk allerede i regnskapsåret 2022.

1.3.2 Befolkningsutvikling

Befolkningsutvikling og alderssammensetning er avgjørende for kommunens frie inntekter som er rammetilskudd og skatt. Froland kommune har med en befolkningsvekst på ca. 16% de siste 10 årene hatt den høyeste befolkningsveksten av kommunene på Agder. Så langt i 2022 har Froland kommune hatt en økning i folketallet, fra 6098 til 6133 innbyggere pr 1.7.2022. I tillegg til alderssammensetning er det avgjørende at folketallet minst har samme utvikling som landsgjennomsnittet. Det er folketallet pr 1.7.2022 (6133) som er grunnlag for beregning av rammetilskudd og skatt for 2023.

Befolkningsutvikling de senere år

Dato	Befolkning
1.1.2012	5 257
1.1.2013	5 425
1.1.2014	5 486
1.1.2015	5 532
1.1.2016	5 618
1.1.2017	5 713
1.1.2018	5 790
1.1.2019	5 845
1.1.2020	5 951
1.1.2021	6004
---	---
1.1.2022	6098
1.7.2022	6133

Nyere prognoser fra SSB viser en vekst i folketall fram mot 2050. Dersom man legger denne prognose til grunn, må dette få betydning for tjenester og rammer for virksomhetene. Froland kommune passerte 6000 innbyggere i august 2020, og folketallet vil kunne passere 6600 innbyggere rundt 2030 og 7000 rundt år 2040. For de nærmeste årene kan det settes opp nedenstående tabell.

Framskrevet folkemengde fordelt på alder

Alder	2021	2022	2023	2024
0-5 år	436	424	419	420
6-15 år	815	833	842	842
16-66 år	3 922	3 978	4 031	4 077
67 år eller eldre	872	896	917	941
Totalt	6 045	6 131	6 209	6 280

1.3.3 Finansielle måltall

Ny kommunelov pålegger alle kommuner å vedta finansielle måltall for utvikling av kommunens økonomi, jf. §14-2 c.

Kommunestyret fattet følgende vedtak i sitt møte 11.06.20:

- **Netto driftsresultat** skal være positivt i hvert av årene i økonomiplanperioden. Det er et mål at netto driftsresultat skal i gjennomsnitt ligge på over 1% i hver økonomiplanperiode.
- **Netto lånegjeld** skal ikke overstige 100% av brutto driftsinntektene.
- **Disposisjonsfond** skal til enhver tid være over 10 millioner kroner.

De vedtatte måltall er premisser for alt budsjettarbeid i kommune. Da budsjettsituasjonen for 2023 er svært utfordrende og inneholder flere usikkerhetsmomenter, har det vært vanskelig å innarbeide de finansielle nøkkeltall i budsjettforslaget fra kommunedirektøren. Vedtatte måltall er premisser for en sunn kommuneøkonomi og må være langsiktige mål for kommunens virksomhet.

I kommunestyrets vedtatte budsjett vil utviklingen av de finansielle måltallene være som følger:

	2023	2024	2025	2026
Netto driftsresultat	-0,81 %	-0,79	0,60	0,63
Netto lånegjeld av brutto driftsinntekter	117 %	120 %	115 %	110 %
Disposisjonsfond	0	0	8 248 000	16 654 000

1.3.4 Langsiktige forpliktelser

Froland kommune har flere langsiktige avtaler og forpliktelser som påfører kommunen en betalingsforpliktelse.

Større langsiktige forpliktelser

Samarbeid om legevakt

Investering i nytt bygg for legevakt og kommunal øyeblikkelig hjelp i Arendal.

Frolands andel av forpliktelsen er estimert til 9,1 millioner kroner.

Rundkjøring Blakstadheia

Spleiselag mellom Fylkeskommune, Froland kommune og utbyggere (anleggsbidrag)

Froland kommunes andel er organisert som et lån fra Agder fylkeskommune som betales ned over 30 år.

Froland kommunes årlige betaling for dette er per 2023 ca. kr. 500 000 i renter. Fra og med 2025 skal Froland kommune betale 1 million kroner i årlig avdrag i tillegg.

Gang- og sykkelvei Blakstadkleiva

Spleiselag mellom Fylkeskommune, Froland kommune og utbyggere (anleggsbidrag)

Froland kommunes andel er planlagt organisert som et lån fra Agder fylkeskommune som betales ned over 15 år.

Den totale kostnaden for prosjektet er foreløpig estimert til 38 millioner kroner (eks. mva) og Froland kommunes andel av dette er estimert til ca. 15 millioner kroner. Forsinkelse og endrede forutsetninger i prosjektet fører til usikkerhet knyttet til kommunens andel.

Tilskudd til Kuben (investering i nybygg 2014 - 2042)

Froland kommune har forpliktet seg til investeringen i nybygget fra 2014.

Per 2023 er det årlige tilskuddsbeløpet på ca. 105.000.

Andre løpende avtaler

Som en del av helhetlig internkontroll har kommunen utarbeidet et avtaleregister med kommunens løpende avtaler. Hver avtale er koblet mot en avtaleansvarlig som igjen får automatisk varsel før avtalen utløper.

Eksempel på noen av avtalene i avtaleregisteret;

Avtalatype	Avtale	Avtalpart	Oppsigelsestid	Årlig beløp
Husleie	Kontorer - Kirkelig Fellesråd	Froland menighetscenteret	6 måneder	149 000
	Kontorlokaler - NAV Froland	Arlds Eiendom		430 000
	Barnehagelokale - Gårdsbarnehagen	Kari O. Kittelsen	1 år	355 000
	Lydstudiolokale, Frolands Verk	Himla lyd	3 måneder	30 240
	Utleie av Bryggerhuset, Froland Verk		6 måneder	
Leasing	Frankeringsmaskin	Brage finans AS		4 000
	Vareautomat	Selecta	1Måned	
	Betalingsterminal kantine	Baks	3 måneder	
Programvarelisenser (Ikke IKT Agder)	Arkiv, sensitiv - Helsestasjonen	CGM	3 måneder	
	Integrasjon til folkeregister - Helsestasjonen	Evry	3 måneder	
	Avtale om kopiering	Kopinor		180 000
	Bedrekommune.no	Kommuneforlaget	Avtalen fornyes automatisk for et nytt kalenderår så sant Oppdragsgiver ikke sier opp sitt abonnement innen 1. oktober inneværende år.	40 700
	KS læring	KS	6 måneder	38 000
	KF Delegering	Kommuneforlaget	3 måneder	
	SMS varsling i CIM	One Voice		7 500
	Program for inspeksjon av bruer	Safe Control AS	3 måneder P360: 2003/318	
	FDV-renhold og FDV-utleie	New Generation Communication	6 måneder	49 000
	Tilleggsmodul IK-bygg	New Generation Communication	3 måneder	14 000
	Betalingsløsning vareautomat	Nayax	1 måned	
	Norsk Helsenett pasientinformasjon	Norsk helsenett		
	Visma veilederen, helse og omsorg kompetanseprogram	Visma		
	Integrasjon til folkeregister - Helsestasjonen	Evry - helsestasjon		6 650
Skanning av dokumenter til Familia	Pixedit	3 måneder	5 700	
Fagprogram - sensitiv - barnevern	Visma - Familia barnevern		24 400	
Online brukerundersøkelser	Netigate	12 måneder	20 900	
Stoffkartotek	EcoLine		65.160,-	
Kontroll og tilsyn	Bevilgningskontroll	Securitas		12 000
	Tilstandskontroll flisfyringsanlegg	RSM Gas Service AS	3 måneder	4 650
	Anticimex skadedyrbekjempelse	Anticimex	3 måneder Gammel sak: 16/3338	
Samarbeidsavtale med andre kommuner	Voksenopplæring	Arendal kommune	6 måneder	
	Juristnettverk	Arendal kommune	6 måneder	285 000
	Legevakt - samarbeidsavtale	Arendal kommune		2 900 000
	Agder Arbeidsmiljø IKS - selskapsavtale	Agder Arbeidsmiljø IKS		640 000
	Opplæring	Grimstad kommune v/Langemyr skole	2 års varsel regnet fra utgangen av skoleår	
	Barnevernvakt kveld og helg	Arendal kommune - barnevernvakta		200 000
	Etableringscenteret IKS			88 000
Vedlikehold av Skjeggedalsvegen	Åmil kommune		45 000	
Tilskudd og støtte	Sponsoravtale Matte Olsbu Røiseland	Matte Olsbu Røiseland		50 000
	Øynaheia løypeområde	Øynaheia løypelag	1 år	109 235

Premieavvik

Premieavvik er differansen mellom innbetalt pensjonspremie og netto pensjonskostnad. Dersom denne differansen er positiv, blir den inntektsført i regnskapet. Hvis negativ, blir den utgiftsført. Premieavviket er kun en føring i regnskapet og endrer ikke premiebetalingen men påvirker kommunens resultat. Utgiftsføring av premieavviket gjøres over 7 år, denne føringen kalles amortisering av tidligere års premieavvik.

I 2021 fikk Froland kommune en ekstraordinær tilbakeføring av fra KLP på ca. 29 millioner kroner. Disse midlene ble tilført premiefondet og ble benyttet til å betale pensjonspremien.

Denne ekstraordinære tilbakeføringen førte til et redusert akkumulert premieavvik. Dette vil igjen gi en lavere pensjonskostnad i økonomiplanperioden.

I prognose fra KLP øker pensjonspremien i 2023 for så å bli redusert i økonomiplanperioden.

1.3.5 Rammetilskudd og skatt

En sterk kommuneøkonomi er en forutsetning for et godt velferdstilbud. Barnehager, skole, primærhelsetjenester, pleie- og omsorgstjenester og barnevern er viktige velferdstjenester kommunene har ansvar for.

Den økonomiske virksomheten i kommunesektoren styres i første rekke gjennom de inntektsrammene som Stortinget fastsetter. Kommuner og fylkeskommuner har selv ansvar for å tilpasse sin ressursbruk og tjenesteproduksjon til de fastsatte inntektsrammene, gitt gjeldende lover og regelverk. Det innebærer at kommunene og fylkeskommunene må foreta nødvendige prioriteringer mellom de ulike oppgavene og utnytte ressursene effektivt. Samtidig har staten et overordnet ansvar for at det er samsvar mellom de oppgaver som kommunesektoren pålegges, og de ressurser som gjøres tilgjengelige.

Kommuner og fylkeskommuner finansieres i hovedsak av skatteinntekter, bevilgninger over statsbudsjettet og gebyrer (brukerbetaling). Bevilgningene over statsbudsjettet gis dels som rammetilskudd og dels som øremerkede tilskudd. Skatteinntektene og rammetilskuddet fra staten omtales som frie midler, ettersom kommunene og fylkeskommunene selv kan disponere disse midlene fritt så lenge lovpålagte oppgaver gjennomføres på en forsvarlig måte. Øremerkede tilskudd er bundet til særskilte formål. Gebyrene er innbyggernes egenbetaling for spesifikke tjenester.

Rammetilskudd

Rammetilskuddet er for Froland kommune anslått til 189 797 000 kroner i 2023. Rammetilskuddet til kommunene og fylkeskommunene deles i ti like store terminbeløp som utbetales hver måned unntatt i august og desember.

Innbyggertilskudd

Innbyggertilskuddet er selve basisbeløpet i rammetilskuddet. Det blir først fordelt med et likt beløp per innbygger. Dette beløpet er 28 077 kroner i 2023.

Utgiftsbehov

Utgiftsbehovet er et anslag på hvor mye det vil koste for kommunene samlet å gi velferdstjenester til innbyggerne sine. Det beregnes også et utgiftsbehov for hver enkelt kommune og fylkeskommune i utgiftsutjevningen ved hjelp av behovsindeksen.

Utgiftsutjevning

Gjennom utgiftsutjevningen omfordeles innbyggertilskuddet mellom kommunene ved hjelp av behovsindeksen. Midler omfordeles fra kommuner med lavt beregnet utgiftsbehov til kommuner med høyt beregnet utgiftsbehov. Utgiftsutjevningen skal gi kompensasjon for forskjeller i utgiftsbehov som kommunene ikke kan påvirke selv.

Behovsindeks

Behovsindeksen forteller noe om hvor dyr en kommune er å drive i forhold til landsgjennomsnittet. Den samlede behovsindeksen er beregnet ved hjelp av et sett kriterier og vektorer som sier noe om hvorfor kommunenes utgifter varierer. Indeksen brukes videre til å beregne kommunens trekk eller tillegg i utgiftsutjevningen.

Froland kommunes behovsindeks er beregnet til 1,0335 i 2023. Det vil si at Froland kommune er beregnet til å være 3,35% dyrere å drifte enn landsgjennomsnittet.

Inntektsutjevning

I terminutbetalingen foretas det samtidig utjevning av kommunenes og fylkeskommunenes skatteinntekter. Inntektsutjevningen er selvfinansierende, slik at kommuner og

fylkeskommuner med skatteinntekter under landsgjennomsnittet får utbetalt inntektsutjevnerende tilskudd i tillegg til rammetilskuddet, mens kommuner og fylkeskommuner med skatteinntekter over landsgjennomsnittet får et trekk i utbetalingen av rammetilskuddet.

Skatt

Siden vi ikke kjenner de endelige skatteinntektene for 2023 før i januar 2024, er det gjort et anslag på hvor store skatteinntektene for 2023 vil være. Disse beregningene er basert på gjennomsnittlig skatteandel siste tre år (2019-21).

Etter hvert som skattetalene foreligger omfordeles skatteinntekter mellom kommunene, for å utjevne forskjeller i skatteinntekter mellom kommunene.

1.3.6 Pensjon

Arbeidstakere i offentlig sektor har tariffestet rett til tjenstepensjon, avtalefestet pensjon (AFP), ulykkes-/ yrkesskadeforsikring og gruppelivsforsikring. Disse rettighetene blir ivaretatt av at Froland kommune gjennom medlemskap/medeierskap i KLP (Kommunal Landspensjonskasse) og SPK (Statens pensjonskasse).

SPK er en forvaltningsbedrift under Arbeids- og inkluderingsdepartementet med hovedoppgave å levere pensjon, forsikring og lån til ansatte i staten, skoleverket og virksomheter som har en tilknytning til det offentlige.

KLP ble startet som et spleiselag fordi flere små kommuner i Norge ikke hadde råd til egen pensjonskasse. I dag er dette Norges største pensjonsselskap hvor eierne består av kommuner, fylkeskommuner, helseforetak og andre selvstendige virksomheter tilknyttet offentlig sektor. Kundene med offentlig tjenstepensjon er garantert en årlig avkastning fra KLP. All avkastningen KLP oppnår utover det kundene er garantert, er overskudd som tilfaller eierne.

Kommunen har tre ulike pensjonsordninger

Sykepleiere - KLP (utgjør ca. 16%)

Det følger av sykepleierpensjonsloven § 33 at Kongen bestemmer på hvilken måte den daglige administrasjonen av sykepleieres pensjonsordning skal gjennomføres. Det er Arbeids- og inkluderingsdepartementet som i dag er avtalepart og har avtale med KLP om forvaltningen av denne ordningen.

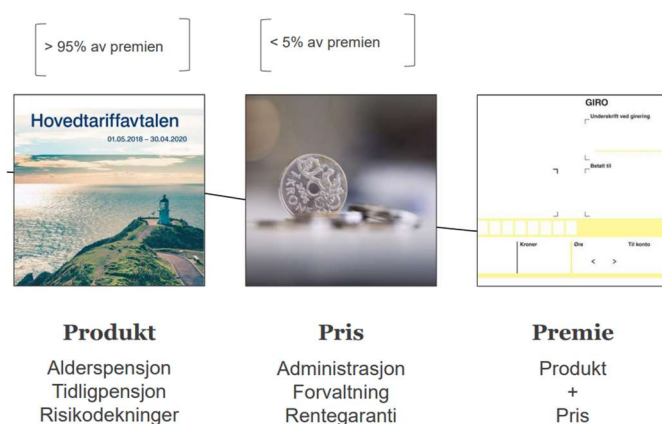
Undervisningspersonell/lærere - SPK (utgjør ca. 14%)

Undervisningspersonell/lærere har gjennom «Lov om Statens pensjonskasse» avtalefestet sin pensjonsordning i Statens pensjonskasse.

Fellesordning - KLP (utgjør ca. 70%)

Øvrige ansatte

Pensjon utgjør en vesentlig kostnad for kommuner. Men det er viktig å vite at ca. 95% av denne kostnaden er den tariffestede pensjonssparingen for de ansatte. Ca. 5% av kostnaden er administrasjon/forvaltning av ordningen. I 2023 er de totale pensjonskostnadene for Froland kommune budsjettert med ca. 29 millioner kroner, mens administrasjonskostnadene vil utgjøre ca. 1,34 millioner kroner for KLP og ca. 164.000 kroner for SPK.

1.3.7 Kommunesamarbeid

Froland kommune er med i flere samarbeid hvor dette er hensiktsmessig for å løse kommunale oppgaver på best mulig måte. Samarbeid med andre kommuner kan gjøre det enklere å rekruttere, bygge opp og beholde kompetanse. Samarbeid kan også være økonomisk lønnsomt.

Her er informasjon om noen av tjenestene Froland kommune løser i samarbeid med andre kommuner:

Østre Agder-samarbeidet

Østre Agder-samarbeidet er et interkommunalt politisk råd (tidligere regionråd). Det er et formelt samarbeid for de åtte kommunene Arendal, Froland, Gjerstad, Grimstad, Risør, Tvedestrand, Vegårshei og Åmli.

Østre Agder ledes av et representantskap som består av ordførere i alle kommunene, samt opposisjonsleder i Arendal kommune. I tillegg til representantskapet har Østre Agder et kommunedirektørutvalg og fire forum på kommunalsjefnivå i sitt styringssystem. Sekretariatet har 7 ansatte som jobber innenfor feltene helse og omsorg, oppvekst, teknisk, næring/samfunnsutvikling og digitalisering. Fra 2023 kommer det i tillegg en prosjektleder finansiert av statlige tilskuddsmidler og fondsmidler knyttet til etablering av felles løsninger for kommunene i samarbeidet som skal bidra til økt vekt på grønne anskaffelser.

Andre interkommunale samarbeid

Østre Agder krisesenter

Østre Agder krisesenter er et samarbeid mellom de åtte kommunene i Østre Agder, der Arendal er vertskommune. Krisesenteret gir et døgnåpent tilbud til kvinner, menn og barn som er utsatt for vold og mishandling i nære relasjoner. Krisesentertilbudet er en lovpålagt tjeneste.

Stiftelsen alternativ til vold (ATV)

ATV Arendal er et tilbud til innbyggerne i Arendal, Grimstad, Froland, Gjerstad, Vegårshei, Åmli, Tvedestrand og Risør kommune. Disse kommunene finansierer ATV-Arendal, sammen med staten ved Barne- og likestillingsdepartementet (BLD). ATV Arendal tilbyr behandling til voksne menn og kvinner som utøver vold i nære relasjoner, samt i begrenset omfang til utsatte voksne og barn.

Veilyssamarbeid

Fra januar 2014 er det etablert en samarbeidsgruppe for veilyssdrift i Østre Agder med en representant fra hver kommune. Samarbeidsgruppen har ett felles årsverk (driftsleder) til disposisjon. Ut over dette stiller den enkelte kommune nødvendig personell til disposisjon for løsning av egne oppgaver. Målet for denne satsningen er å standardisere og effektivisere innkjøp og drift av veilyss.

Samarbeid i oppvekstsektoren

Samarbeid med UiA om DEKOMP (grunnskole) og REKOMP (barnehage) videreføres. For grunnskolene i regionen handler samarbeidet om å øke kompetansen innen kartlegging og analyse, spesialpedagogikk og inkluderende praksis samt emnet vurdering og elevmedvirkning.

I REKOMP settes søkelyset på flere områder. Alle barnehager får kompetanseheving innen prosess- og utviklingsledelse. Videre gjøres lokale prioriteringer i valget mellom følgende satsingsområder, flerkulturelle barn, barnehagens digitale praksis, bærekraftig utvikling og spesialpedagogikk og inkluderende praksis.

IKT-tjenester - IKT-Agder

IKT Agder eies av 14 kommuner samt Agder fylkeskommune. De har ansvar for ca. 47.000 brukere. IKT Agder skal være eiernes IKT-organisasjon. De skal ha brukeren i sentrum, levere mer IT for pengene og være modige og i front på tjenesteutvikling.

IKT Agder har også kunder i kommunalt eide selskaper som; Agder Arbeidsmiljø, Agder Kommunale Støttetjenester (AKST), Agder Renovasjon, Agder kollektivtrafikk, Arendal International School, Arendal Kirkelige Fellesråd, Aust-Agder Museum og Arkiv, Agder-Agder Revisjon, St. Franciskus skole, Vest-Agder Krisesenter og Vest-Agder museet.

Juristsamarbeid

Flere av de mindre kommunene har utfordringer med å vurdere egne ansettelser av jurister og kjøp av advokattjenester er vesentlig mer kostbart enn ved å bruke interne ressurser. Målet er at kommunene skal få et styrket juridisk fagmiljø og at disse ressursene i tillegg til å bistå med juridisk bistand også vil kunne bistå med å kvalitetssikre prosesser og saker der det er behov. Som hovedregel skal kommunene gjennom virksomheten i det felles juridiske nettverket kunne ivareta oppgaver av juridisk karakter fram til eventuelle rettslig behandling. Virksomheten organiseres etter vertskommunemodellen med kommunedirektøren i Arendal som administrativ leder.

Agder Renovasjon IKS

Agder Renovasjon IKS er et interkommunalt selskap og eies av kommunene Arendal, Froland og Grimstad. Kommunene er gjennom forurensingsloven pålagt oppgaver innen husholdningsrenovasjon og avfallsmottak.

Formålet med selskapet er å løse eierkommunenes oppgaver innen avfallshåndtering på en økonomisk, ressurs- og miljømessig god måte, og samtidig bidra til økt miljøbevissthet blant innbyggerne.

Østre Agder brannvesen

ØABV sin hovedmålsetting er å forebygge og begrense konsekvenser av uønskede hendelser i 7 kommuner. Avdelingene i enheten er følgende

- Agder 110 sentral
- Beredskapsavdelingen (inkludert det interkommunale redningsdykkersamarbeidet)
- Forebyggende avdeling
- Feieravdelingen
- Interkommunalt utvalg mot akutt forurensing (IUA)

Agder arbeidsmiljø IKS

Agder Arbeidsmiljø har lang erfaring og kompetanse innenfor bedriftshelsetjeneste og Helse, Miljø og Sikkerhetsarbeid (HMS). Selskapet eies av Arendal kommune, Froland kommune og Aust- Agder fylkeskommune. Agder Arbeidsmiljø er den viktigste partner i det systematiske arbeidet med å forebygge og følge opp sykefravær.

1.3.8 Låneportefølje

I henhold til forskrift om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetninger for kommuner § 5-7 skal budsjettet inneholde en oversikt over den årlige utvikling i gjeld.

Pr. 01.01.23 vil lånegjelden være på ca. 794,7 millioner kroner, inkludert startlån. Netto lånegjeld (langsiktig gjeld eksklusive pensjonsforpliktelser fratrukket totale utlån og ubrukte lånemidler) vil være ca. 594,8 millioner kroner som tilsvarer ca. 97 000 kroner pr innbygger.

Lån	Beløp	Rente	Lånetype	Fastrente til	År nedbetalt
24519300 - Lån Kommunalbanken 2010 (20100043)	41 785 750	3,90 %	Flytende		2045
24519310 - Lån Kommunalbanken 2010 (20100426)	16 422 760	3,95 %	Flytende		2045
24519320 - Lån Kommunalbanken 2010 (201000716)	35 384 060	3,96 %	Flytende		2050
24519321 - Lån Kommunalbanken 2013 (20130208)	53 687 630	3,19 %	Flytende		2058
24519322 - Lån Kommunalbanken 2014 (20140386)	61 596 750	3,09 %	Flytende		2059
24519323 - Lån Kommunalbanken 2015 (20150572)	76 152 650	2,72 %	Flytende		2035
24519324 - Lån kommunalbanken 2016	34 463 370	2,90 %	Flytende		2046
24541514 - Lån Kommunalbanken 2019 (20190076) - fast	18 000 000	2,60 %	Fast	01.11.2028	2058
24541516 - Lån Kommunalbanken 2019 (20190648)	9 250 000	3,05 %	Flytende		2059
24541521 - Lån Kommunalbanken 2021 (20210008)	14 312 360	3,30 %	Flytende		2061
24541523 - Lån Kommunalbanken (20210194)	22 811 250	3,09 %	Flytende		2061
24541500 - Lån KLP 2006/2007 (83175031793) - flytende	10 642 534	3,70 %	Flytende		2042
24541510 - Lån KLP 2009 (83175032897) - fast	32 556 517	2,49 %	Fast	15.03.2029	2044
24541511 - Lån KLP 2012 (83175284330) - flytende	29 367 160	3,70 %	Flytende		2058
24541512 - Lån KLP 2014 (83175339992) - flytende	49 223 065	3,56 %	Flytende		2058
24541513 - Lån KLP 2017 (83175535864) - flytende	9 514 492	3,70 %	Flytende		2027
24541515 - Lån KLP 2019 (83175635958) - fast	20 137 216	2,09 %	Fast	20.08.2029	2059
24541517 - Lån KLP 2020 (83175698399) - fast	28 040 620	1,69 %	Fast	08.04.2030	2060
24541526 - Lån KLP 2021	29 625 000	3,70 %	Flytende		2062
Nytt låneopptak 2022	34 740 000				
24541527 - Startlån - Husbanken 2022 (11545153/1/1)	14 833 332	1,72 %	Flytende		2052
24541525 - Startlån - Husbanken 2021-2 (11544917)	14 700 000	1,72 %	Flytende		2051
24541522 - Startlån - Husbanken 2021 (11544340)	14 250 000	1,72 %	Flytende		2051
24519431 - Startlån -Husbanken 2019(11542643)	7 040 000	1,72 %	Flytende		2049
24541518 - Startlån - Husbanken 2020 (11543704)	14 000 000	1,72 %	Flytende		2050

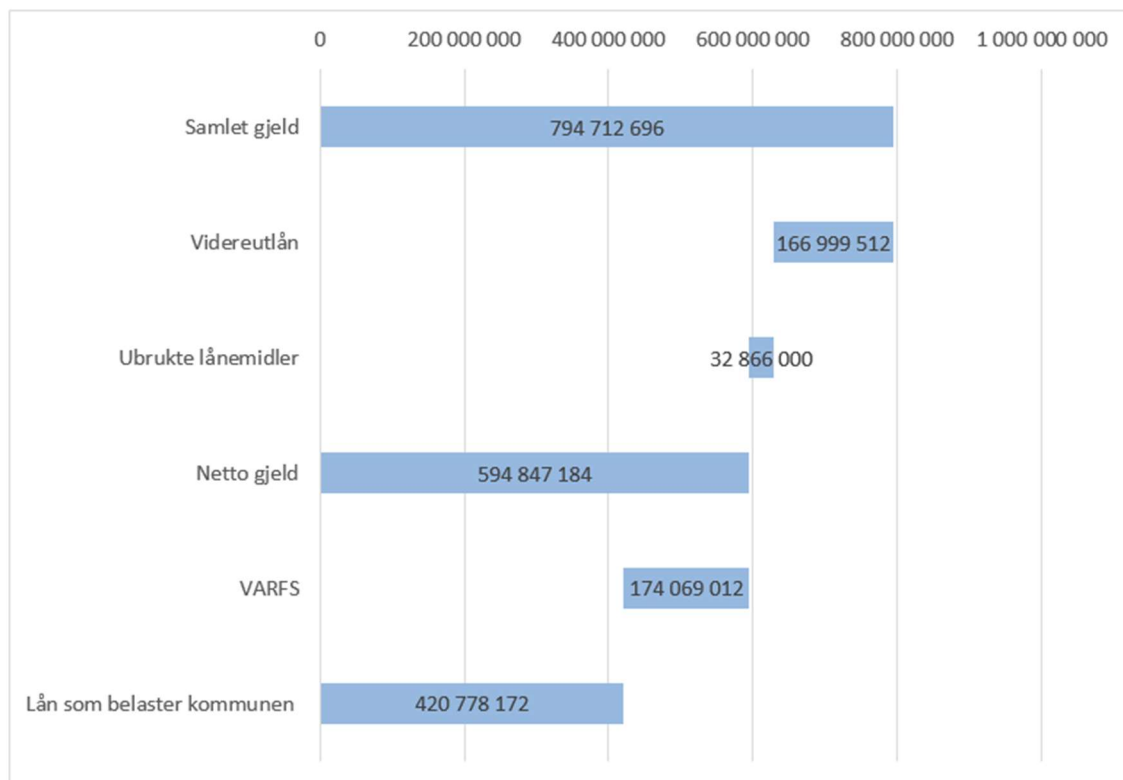
Lån	Beløp	Rente	Lånetype	Fastrente til	År nedbetalt
24519430 - Startlån - Husbanken 2020 (11543306)	13 750 000	1,72 %	Flytende		2050
24519429 - Startlån - Husbanken 2019	12 900 000	1,72 %	Flytende		2049
24519428 - Startlån - Husbanken 2018 (11539917)	12 414 564	1,72 %	Flytende		2048
24519427 - Startlån - Husbanken 2017 (11537597)	7 766 622	1,72 %	Flytende		2047
24519419 - Startlån - Husbanken 2009 (11508785)	3 030 589	1,72 %	Flytende		2039
24519420 - Startlån - Husbanken 2010	5 000 000	1,72 %	Flytende		2040
24519421 - Startlån - Husbanken 2011 (115166589)	7 233 260	1,72 %	Flytende		2041
24519422 - Startlån - Husbanken 2012 (115202137)	6 489 974	1,72 %	Flytende		2042
24519423 - Startlån - Husbanken 2013 (11524484)	6 833 327	1,72 %	Flytende		2043
24519424 - Startlån - Husbanken 2014 (11528971)	8 026 241	1,72 %	Flytende		2044
24519425 - Startlån - Husbanken 2015 (115318612)	9 804 402	1,72 %	Flytende		2045
24519426 - Startlån - Husbanken 2016 (115348310)	8 927 201	1,72 %	Flytende		2046
Sum	794 712 696				

Startlån til videre utlån vil være på ca. 167 millioner kroner. Disse lånene er selvfinansierende.

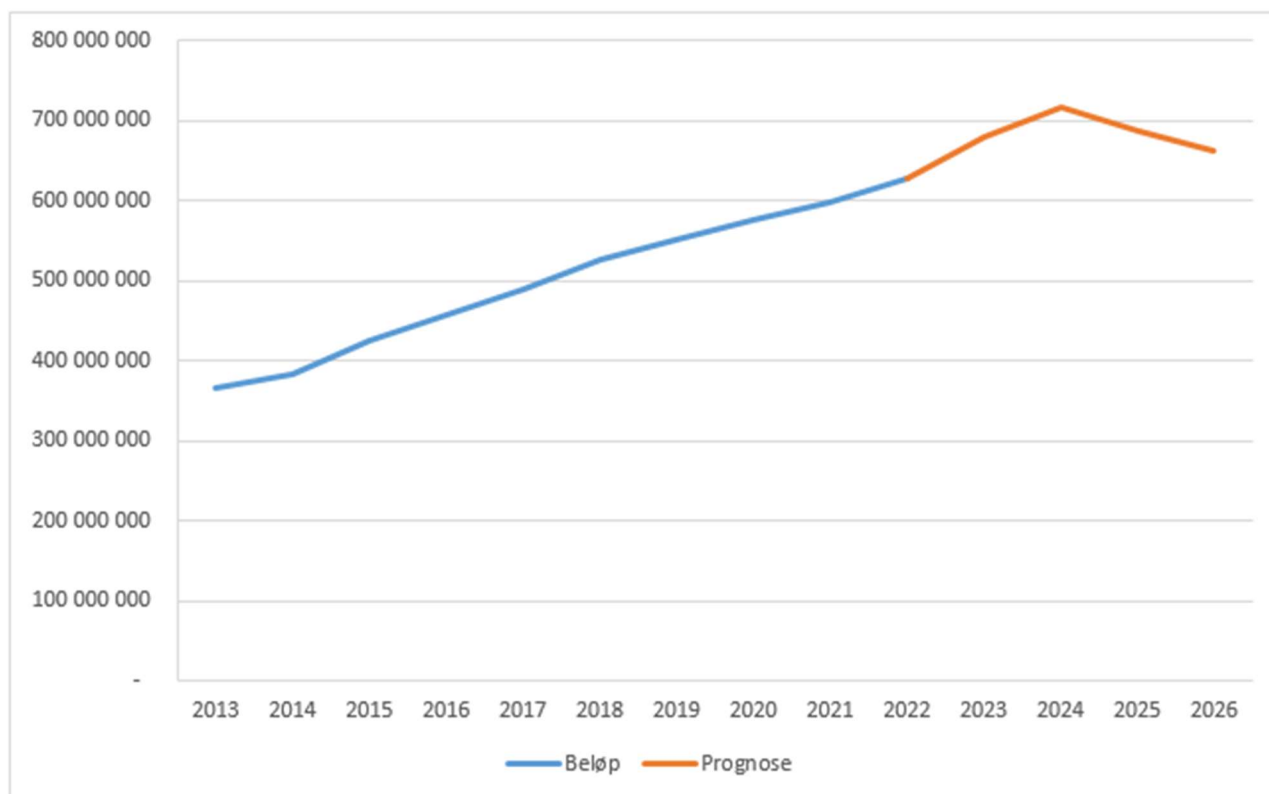
I kommunens finansreglement står det at det skal tilstrebes at en andel av låneporteføljen er rentesikret.

16,8% av kommunens totale låneporteføljen er finansiert med fastrentelån.

Når det er snakk om fastrenteandel er det naturlig å skille mellom kommunens totale gjeld og den andelen som belaster kommunen. Tabellen under viser en fordeling mellom samlet gjeld (brutto gjeld) og andel til videreutlån, ubrukte lånemidler, lån knyttet til selvkost og rentekompensasjon. Man sitter da igjen med gjelden som belaster kommunen og som er eksponert for renteendring. Av denne er 34% finansiert med fastrentelån.

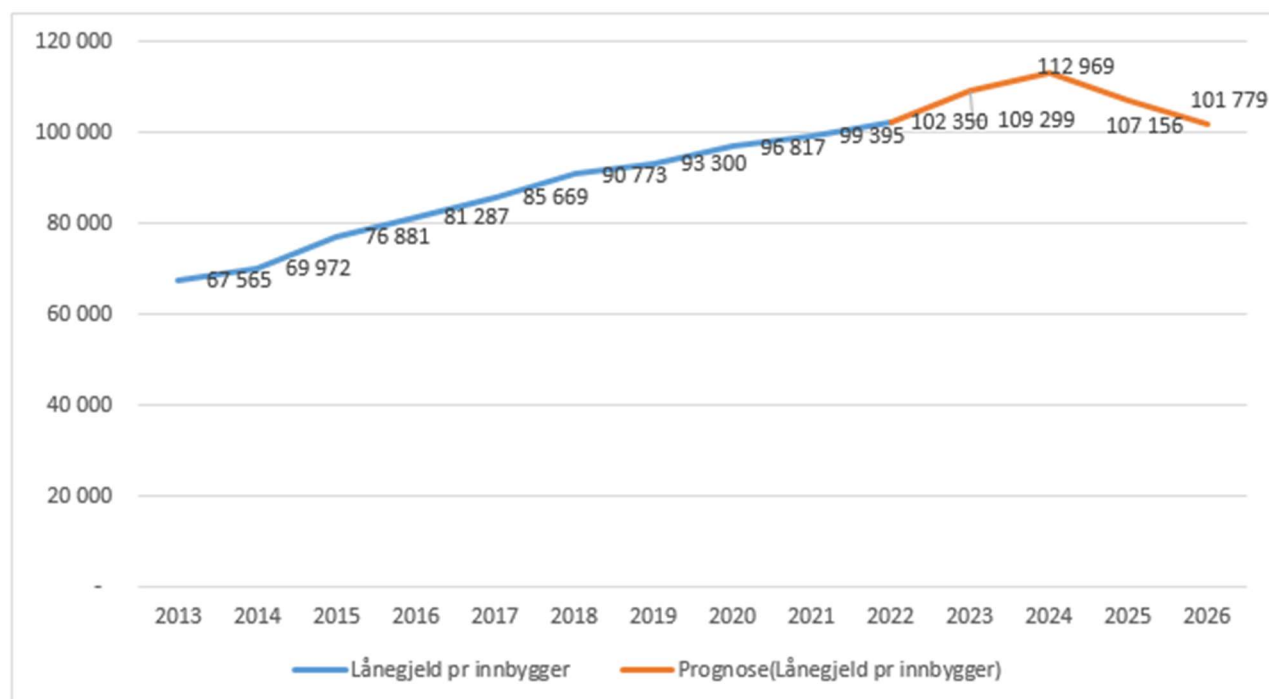

Utvikling av kommunens netto lånegjeld perioden 2013 - 2025

Grafen viser utvikling i lånegjeld perioden 2013-2022 og prognose for periode 2023 – 2026. Prognose er basert på investeringsforlag som er lagt inn i økonomiplanperioden. Økningen i perioden 2022 - 2024 knytter seg hovedsakelig til investeringene i utbygging av ungdomskolen. Fra 2025 vil lånegjelden reduseres pga. lav investeringsaktivitet i perioden 2025 - 2026. Ved utgangen av 2026 vil kommunens netto lånegjeld være på 661 millioner kroner.

Utvikling netto lånegjeld pr. innbygger 2013 - 2026

Froland kommune er den kommunen i Agder med høyeste befolkningsvekst de siste 10 årene, likevel har det vært en økende utvikling i lånegjeld pr. innbygger i perioden 2013 – 2022. Prognosen viser at lånegjeld pr. innbygger vil fortsette å øke i perioden 2023 - 2024 som følge av investering i ungdomsskolen og reduksjon ned til 101.000 pr. innbygger i 2026.

1.3.9 Investeringer

I 2023 er det foreslått investeringer for 76,665 millioner kroner, hvorav 22,850 millioner kroner er relatert til selvkosttjenester og 33 millioner kroner er relatert til utbygging av ungdomsskolen.

Investeringer 2023-2026:

Administrasjonens forslag til investeringer 2023

Prosj.nr.	Prosjektnavn	2023	2024	2025	2026	Sum	Krever eget KS-vedtak?
Selvkost: Vann, Avløp, Renovasjon, Feiing og Slam							
33214	Høydebasseng Stusshammen	12 000 000	2 000 000			14 000 000	Nei
33215	Oppgradering avløpspumpestasjoner/pumper - Avløp	750 000				750 000	Nei
33216	Oppgradering ventilkryss, pumper og trykkforsterkere - Vann	600 000				600 000	Nei
30072	Songe-NRA/BVV - avløp	5 500 000				5 500 000	Nei
30073	Songe-NRA/BVV - Vann	4 000 000				4 000 000	Nei
Selvkost: Vann, Avløp, Renovasjon, Feiing og Slam		22 850 000	2 000 000	0	0	24 850 000	

Prosj.nr.	Prosjektnavn	2023	2024	2025	2026	Sum	Krever eget KS-vedtak?
Andre Prosjekt							
33206	Frolands Verk museum	130 000	130 000	1 000 000	300 000	1 560 000	Nei
33207	Infotavler for energi forbruk på bygg med styring	150 000				150 000	Nei
33208	Ny bil til fysio- ergoterapitjenesten	250 000				250 000	Nei
33209	Dekonterminator	100 000				100 000	Nei
30089	Langåsen videre utvikling	650 000	-3 750 000	-3 750 000		-6 850 000	Ja
33104	Måling av veilysanlegg	200 000				200 000	Nei
33212	Næringsarealer Mårvann - Gullknapp	250 000	250 000			500 000	Nei
33223	Alkalitetsdosering	150 000				150 000	Nei
33237	Dagsturhytte Agder - Froland	275 000				275 000	Nei
39902	Startlån	15 000 000	15 000 000	15 000 000	15 000 000	60 000 000	Nei
39902	Startlån - bruk av lån	-15 000 000	-15 000 000	-15 000 000	-15 000 000	-60 000 000	Nei
Andre		2 155 000	-3 370 000	-2 750 000	300 000	-3 665 000	
33202	Energikartlegging og gjennomføring av ENØK tiltak Froland kommunehus	200 000				200 000	Nei
33203	Energiltak Familiens hus	180 000				180 000	Nei
33238	Renovering dagens sykehjem	1 900 000				1 900 000	Ja
30133	Nytt helsetun	800 000				800 000	Ja
33219	Nytt ventilasjonsanlegg kommunehuset		2 000 000			2 000 000	Nei
33220	Modulbygg Blakstadheia barnehage	6 910 000				6 910 000	Ja
33221	Utvidelse og renovering av Kringletoppen barnehage - forprosjekt	150 000	20 000 000			20 150 000	Ja
33224	SD anlegg Froland kommunehus		300 000			300 000	Nei
33227	Solceller på Froland helsehus	950 000				950 000	Ja
33230	Skifte til LED belysning i kommunale bygg	150 000	100 000			250 000	Nei
33233	Utvidelse av eksisterende SD anlegg til å omfatte Frolandia	450 000				450 000	Nei
33035	Nytt bofelleskap Neset	370 000				370 000	Nei
33107	KØH og legevakt	4 550 000				4 550 000	Nei
Bygg		16 610 000	22 400 000	0	0	39 010 000	
32051	Froland ungdomsskole	33 000 000	39 000 000			72 000 000	Ja
Skole		33 000 000	39 000 000	0	0	72 000 000	
33106	Overgang til LED veibelysning	1 050 000				1 050 000	Nei
Vei prosjekt		1 050 000	0	0	0	1 050 000	

Sum investeringsprosjekt	75 665 000	60 030 000	-2 750 000	300 000	133 245 000
Sum uten VA	52 815 000				

Investeringer det ikke er funnet rom til i administrasjonens forslag

Prosj.nr.	Prosjektnavn	2023	2024	2025	2026	Sum	Krever eget KS-vedtak?
Andre							
33205	Fiber Fritun forsamlingshus	100 000				100 000	Nei
33211	Lysmaster Nidelvvegen	280 000				280 000	Nei
33213	Tilrettelegging av parkeringsplass for skolene (Skyttemyr tor	538 000				538 000	Ja
33217	Nye småboliger	6 400 000				6 400 000	Ja
33222	Renholdsmaskiner	250 000				250 000	Nei
33108	Omdisponering/Oppgradering aktivitetsrom	480 000				480 000	Nei
33228	Utskiftning av liten lastebil	470 000				470 000	Nei
33229	Utskiftning av gravemaskin	1 250 000				1 250 000	Nei
33231	Utskiftning av nøkkelsystem Froland barneskole	150 000				150 000	Nei
33232	Utstyr for utevedlikehold	200 000				200 000	Nei
33234	Videoovervåkning ved Blakstadheia oppvekstsenter og Bliks	100 000				100 000	Nei
33235	Fjellsikring Auglandsveien	90 000				90 000	Nei
Andre		10 308 000	0	0	0	10 308 000	
33201	Brannavvik	200 000				200 000	Nei
33225	Utskiftning av vinduer Froland helsehus	900 000				900 000	Ja
Bygg		1 100 000	0	0	0	1 100 000	
33218	Nytt tak på Blakstadheia skole og BHG + SFO	2 500 000				2 500 000	Ja
32022	Smartboard i skolene	650 000	500 000		240 000	1 390 000	Nei
Skole		3 150 000	500 000	0	240 000	3 890 000	
33200	Asfalt Fritun og Mykland skole	450 000				450 000	Nei
33116	Autovern Nesbakken	100 000				100 000	Nei
33117	Flomforebygging Heldalsmo	200 000				200 000	Nei
33210	Kommunal vei til Tveiten – Forsterkning	1 400 000				1 400 000	Nei
32027	Reguleringsplan gang- og sykkelvei Kleivene – Frolands Verk	300 000				300 000	Nei
33236	Veimerking Kristian Birkelands vei Blakstadheia	65 000				65 000	Nei
33240	Mølla – ferdigstille 1. etg - kjøkken	499 000				499 000	Ja
33239	Mølla – ferdigstille uteområde - asfalt	150 000				150 000	Nei
Veiprojekt		3 164 000	0	0	0	2 515 000	
Sum investeringsprosjekt		16 622 000	500 000	0	240 000	16 713 000	

1.3.10 Eiendomsskatt

I 2021 innførte Froland kommune eiendomsskatt på boliger og fritidseiendommer. Arbeidet med befaring av eiendommene startet høsten 2020 og utskrivning av eiendomsskatteseddel ble gjort 1.mars 2021.

Hva betyr dette for den enkelte eiendomsbesitter?

Hvor mye eiendomsbesitterne må betale i eiendomsskatt avhenger av kommunestyrets valg av promillesats og ev. bunnfradrag. I 2022 var promillesatsen 3 ‰, gjennomsnittlig årlig eiendomsskatt ble da kr 4 300,-. Tabellen under viser gjennomsnittlig årlig eiendomsskatt på bolig og fritidseiendom med ulike promillesatser og bunnfradrag.

Bolig

Promille	Bunnfradrag	Årlig gjennomsnittlig eiendomsskatt
1	-	1 471
3	50 000	4 300
3	100 000	4 183
4	50 000	5 733
4	100 000	5 577

Fritidseiendom

Promille	Bunnfradrag	Årlig gjennomsnittlig eiendomsskatt
1	-	1 170
3	50 000	1 618
3	100 000	1 513
4	50 000	2 157
4	100 000	2 017

I budsjettet er det lagt til grunn eiendomsskatt på bolig, fritidsbolig og landbruk med 3‰ i økonomiplanperioden. For næring er det som i 2021 lagt til grunn eiendomsskatt med sats på 7‰.

1.3.11 Agder Energi

Agder Energi/Å Energi

I ekstraordinære generalforsamlinger i Glitre Energi og Agder Energi tirsdag 20. september 2022 ble fusjonen mellom selskapene vedtatt. Målet er å skape et kraftsenter for utvikling av ren energi og grønne arbeidsplasser.

Resultatet for Agderkommunene ble at 56,20 % av de kommunale eierandelene stemte ja til fusjonen. Sammen med Statkraft sin aksjeandel i AE på 45,53 % medfører dette at 76,14 % av aksjene i AE stemte ja til fusjonen.

Tirsdag 20. september 2022 ble fusjonen vedtatt i ekstraordinære generalforsamlinger i begge selskapene.

Gjennomføring av fusjonen er avhengig av godkjenning fra Konkurransetilsynet, som ferdigbehandlet saken og godkjente den samme dag som de ekstraordinære generalforsamlingene ble avholdt.

Dersom fusjonen også får godkjenning av energimyndighetene, forventes det å gjennomføre fusjonen i løpet av fjerde kvartal 2022.

Froland kommune sin eierandel går fra 1,77% i Agder Energi til 1,294 i Å Energi.

Agder Energi sitt resultat på 1,9 milliarder kroner i 2021 mot 489 millioner kroner i 2020 gir rekordutbytte til Froland kommune på 26,8 millioner kroner i 2023. Fra 2024 er budsjettet utbytte redusert med 15% i 2024 og 20% fra 2025.

1.3.12 Tiltak i handlingsprogrammet

Tiltak i budsjettet

Kommunestyrets budsjettvedtak	2023	2024	2025	2026
10 - 40% internkontrollressurs (048)	200 587	400 491	400 491	400 491
10 - 80 - Avvikling av seniordager (049)	-100 464	-100 464	-100 464	-100 464
30 - 24% økning IKT-koordinator (015)	85 848	203 326	203 326	203 326
30 - LOS-funksjon skole (004)	382 007	725 676	725 676	725 676
30 - Samordning av spesialundervisning (034)	-1 000 884	-1 000 884	-1 000 884	-1 000 884
30 - Skolefaglig rådgiver (018)	739 368	974 870	974 870	974 870
30 - Utsette ansettelse av kommunepsykolog til 1.8 (031)	-581 910	0	0	0
40 - Endre treningstider til lag og foreninger til ordinære åpningstider (036)	-136 920	-136 920	-136 920	-136 920
40 - Tilskudd Mosbergveien (002)	25 000	25 000	25 000	25 000
40 - Økte driftskostnader Kirkelig fellesråd (012)	300 000	300 000	300 000	300 000
50 - Fjerne tilskudd til private veier (032)	-214 434	0	0	0
60 - 40% kommunal helsesekretær (010)	287 602	287 602	287 602	287 602
60 - Ny kommunal fastlegestilling (009)	148 265	148 265	148 265	148 265
60 - Omorganisering boliger habilitering, §13 unntatt offentlighet (033)	-2 004 669	-2 004 669	-2 004 669	-2 004 669
70 - Aktivitetsmidler Familiens Hus (fritidstilbud til barn i fattig familier) (053)	50 000	50 000	50 000	50 000
70 - Ny stilling i barnevernstjenesten (013)	821 520	821 520	821 520	821 520
80 - 60% ergoterapeut (030)	448 413	448 413	448 413	448 413
80 - Helårseffekt Inn på tunet (003)	400 000	400 000	400 000	400 000
80 - Ressurskrevende bruker, §13 unntatt offentlighet (029)	2 808 596	2 808 596	2 808 596	2 808 596
90 - Egenkapitalinnskudd Kilandsfoss (007)	0	10 000 000	0	0
90 - Fjerne dekning av tidligere års merforbruk (051)	-2 874 998	0	0	0
90 - Redusert innleie ved sykdom/permisjoner (038)	-1 200 000	-1 200 000	-1 200 000	-1 200 000
90 - Saldering av budsjett (039)	0	0	8 248 000	8 406 000
90 - Tilskudd kunstisbane (028)	0	2 330 000	80 000	80 000
90 - Trekk i konsesjonskraftinntekter (008)	5 000 000	0	0	0
90 - Økt skatteanslag (050)	-2 100 002	-175 000	-175 000	-175 000

1.3.13 Tiltak det ikke er funnet rom til i handlingsprogrammet

Tiltak som ikke er med i budsjettforslaget

Tiltak som ikke er med i budsjettforslaget	2023	2024	2025	2026
30 - 20% Spesped. koordinator (019)	68 460	169 780	169 780	169 780
30 - 80% MOT koordinator (017)	372 422	794 136	794 136	794 136
30 - Lesepedagoger barneskolen og ungdomsskolen (016)	538 780	1 291 156	1 291 156	1 291 156
30 - Rusfritt arrangement for ungdom (021)	100 000	0	0	0
30 - Styrking/tidlig innsats 5.-7. trinn, 170% (020)	572 326	1 371 938	1 371 938	1 371 938
40 - 100 % stilling som barne- og Ungdomsbibliotekar (024)	317 654	764 014	764 014	764 014
40 - Eget e-mediabudsjett til bibliotek (025)	50 000	60 000	70 000	80 000
40 - Teamleder Frolandia (026)	45 869	139 658	139 658	139 658
40 - Tilbakeføre budsjett til arrangement bibliotek (005)	26 500	26 500	26 500	26 500
40 - Tilbakeføre tilskudd til lag og foreninger (001)	250 000	250 000	250 000	250 000
40 - Økning fra 50% til 100% biblioteksjef og 50% til 100% VL-leder (023)	339 561	1 016 631	1 016 631	1 016 631
50 - 1 stilling på veivedlikehold (045)	301 224	605 186	0	0
50 - 2 stillinger på renhold (046)	1 196 681	1 196 681	1 196 681	1 196 681
50 - Avhending av Fritun (037)	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000
50 - Lærling på byggdrift (043)	150 852	300 368	300 368	300 368
50 - Miljøvaktmester på byggdrift (044)	314 916	629 832	629 832	629 832
50 - Vedlikeholdsbudsjett, maling av kommunale bygg (041)	700 000	0	0	0
50 - Økt budsjett på service av maskiner (040)	160 000	160 000	160 000	160 000
50 - Økt budsjett på veivedlikehold (042)	300 000	300 000	300 000	300 000
60 - Økt kommunal medfinansiering av VTA (047)	297 000	297 000	297 000	297 000
70 - Tilskudd til NOK (SMSO) (014)	29 000	29 000	29 000	29 000
90 - Øke eiendomsskatt til 4 promille (011)	-4 800 000	0	0	0

1.4 Budsjetterapporter

1.4.1 § 5-6. Økonomisk oversikt etter art – drift

5-6. Økonomisk oversikt etter art - drift

Beskrivelse	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026
Froland						
Rammetilskudd	-206 166 000	-220 019 000	-236 949 000	-244 460 000	-248 803 000	-250 260 000
Innteks- og formuesskatt	-149 691 000	-159 420 351	-170 350 002	-171 038 000	-173 452 000	-175 568 000
Eiendomsskatt	-19 100 000	-26 300 000	-14 300 000	-24 300 000	-24 300 000	-24 300 000
Andre skatteinntekter	0	0	0	0	0	0
Andre overføringer og tilskudd fra staten	-9 312 152	-2 956 703	-12 216 000	-8 846 000	-5 356 000	-4 736 000
Overføringer og tilskudd fra andre	-53 033 439	-63 012 756	-83 465 161	-83 317 381	-83 317 381	-83 317 381
Brukerbetalinger	-13 442 720	-12 412 691	-12 178 043	-12 178 043	-12 178 043	-12 178 043
Salgs- og leieinntekter	-55 165 557	-43 089 252	-47 196 777	-47 296 777	-47 296 777	-47 296 777
SUM DRIFTSINNTEKTER	-505 910 868	-527 210 753	-576 654 983	-591 436 201	-594 703 201	-597 656 201
Lønnsutgifter	260 730 850	272 842 741	300 443 587	295 357 492	297 227 492	297 227 492
Sosiale utgifter	68 555 099	67 077 334	77 032 003	77 430 666	77 430 666	77 430 666
Kjøp av varer og tjenester	128 509 335	134 679 496	151 267 484	151 347 914	151 347 914	151 347 914
Overføringer og tilskudd til andre	35 311 926	31 635 306	36 446 064	48 155 284	35 761 284	35 556 284
Avskrivninger	24 000 000	24 000 000	24 000 000	24 000 000	24 000 000	24 000 000
SUM DRIFTSUTGIFTER	517 107 210	530 234 877	589 294 268	596 396 486	585 872 486	585 667 486
BRUTTO DRIFTSRESULTAT	11 196 342	3 024 124	12 639 285	4 960 285	-8 830 715	-11 988 715
Renteinntekter	-3 503 155	-3 303 155	-3 703 155	-3 803 155	-3 803 155	-3 803 155
Utbytter	-8 352 400	-6 396 000	-27 196 000	-23 167 000	-21 824 000	-21 824 000
Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler	0	0	0	0	0	0
Renteutgifter	11 305 155	12 440 471	22 821 155	24 821 155	27 821 155	29 821 155
Avdrag på lån	18 055 000	22 000 000	24 100 000	25 850 000	27 050 000	28 050 000
NETTO FINANSUTGIFTER	17 504 600	24 741 316	16 022 000	23 701 000	29 244 000	32 244 000
Motpost avskrivninger	-24 000 000	-24 000 000	-24 000 000	-24 000 000	-24 000 000	-24 000 000
NETTO DRIFTSRESULTAT	4 700 942	3 765 440	4 661 285	4 661 285	-3 586 715	-3 744 715
Disponering eller dekning av netto driftsresultat	0	0	0	0	0	0
Overføring til investering	0	0	0	0	0	0
Avsetning til bundne driftsfond	975 494	903 149	918 227	918 227	918 227	918 227
Bruk av bundne driftsfond	-3 661 436	-4 768 589	-5 579 512	-5 579 512	-5 579 512	-5 579 512
Netto avsetninger til eller bruk av disposisjonsfond	-2 015 000	0	0	0	8 248 000	8 406 000
Bruk av tidligere års mindreforbruk	0	0	0	0	0	0
Dekning av tidligere års merforbruk	0	100 000	0	0	0	0
SUM DISPONERINGER ELLER DEKNING AV NETTO DRIFTSRESULTAT	-4 700 942	-3 765 440	-4 661 285	-4 661 285	3 586 715	3 744 715
FREMFØRT TIL INNDEKNING I SENERE ÅR	0	0	0	0	0	0

1.4.2 § 5-4.Bevilgningsoversikter – drift

5-4.Bevilgningsoversikter - drift

Beskrivelse	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026
Froland						
Rammetilskudd	-206 166 000	-220 019 000	-236 949 000	-244 460 000	-248 803 000	-250 260 000
Inntekts- og formuesskatt	-149 691 000	-159 420 351	-170 350 002	-171 038 000	-173 452 000	-175 568 000
Eiendomsskatt	-19 100 000	-26 300 000	-14 300 000	-24 300 000	-24 300 000	-24 300 000
Andre generelle driftsinntekter	-9 312 152	-2 956 703	-12 216 000	-8 846 000	-5 356 000	-4 736 000
SUM GENERELLE DRIFTSINNTEKTER	-384 269 152	-408 696 054	-433 815 002	-448 644 000	-451 911 000	-454 864 000
Sum bevilgninger drift, netto	371 465 494	387 720 178	422 454 287	429 604 285	419 080 285	418 875 285
Avskrivinger	24 000 000	24 000 000	24 000 000	24 000 000	24 000 000	24 000 000
SUM NETTO DRIFTSUTGIFTER	395 465 494	411 720 178	446 454 287	453 604 285	443 080 285	442 875 285
BRUTTO DRIFTSRESULTAT	11 196 342	3 024 124	12 639 285	4 960 285	-8 830 715	-11 988 715
Renteinntekter	-3 503 155	-3 303 155	-3 703 155	-3 803 155	-3 803 155	-3 803 155
Utbytter	-8 352 400	-6 396 000	-27 196 000	-23 167 000	-21 824 000	-21 824 000
Gvinster og tap på finansielle omløpsmidler	0	0	0	0	0	0
Renteutgifter	11 305 155	12 440 471	22 821 155	24 821 155	27 821 155	29 821 155
Avdrag på lån	18 055 000	22 000 000	24 100 000	25 850 000	27 050 000	28 050 000
NETTO FINANSUTGIFTER	17 504 600	24 741 316	16 022 000	23 701 000	29 244 000	32 244 000
Motpost avskrivinger	-24 000 000	-24 000 000	-24 000 000	-24 000 000	-24 000 000	-24 000 000
NETTO DRIFTSRESULTAT	4 700 942	3 765 440	4 661 285	4 661 285	-3 586 715	-3 744 715
Disponering eller dekning av netto driftsresultat	0	0	0	0	0	0
Overføring til investering	0	0	0	0	0	0
Avsetning til bundne driftsfond	975 494	903 149	918 227	918 227	918 227	918 227
Bruk av bundne driftsfond	-3 661 436	-4 768 589	-5 579 512	-5 579 512	-5 579 512	-5 579 512
Netto avsetninger til eller bruk av disposisjonsfond	-2 015 000	0	0	0	8 248 000	8 406 000
Dekning av tidligere års merforbruk	0	100 000	0	0	0	0
SUM DISPONERINGERELLER DEKNING AV NETTO DRIFTSRESULTAT	-4 700 942	-3 765 440	-4 661 285	-4 661 285	3 586 715	3 744 715
FREMFØRT TIL INNDEKNING I SENERE ÅR	0	0	0	0	0	0

1.4.3 § 5-5.Bevilgningsoversikter – investering

5-5.Bevilgningsoversikter - investering

Beskrivelse	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026
Froland						
Investeringer i varige driftsmidler	12 870 000	36 040 000	75 665 000	60 030 000	-2 750 000	300 000
Tilskudd til andres investeringer	0	0	0	0	0	0
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	0	0	0	0	0	0
Utlån av egne midler	0	0	0	0	0	0
Avdrag på lån	0	0	0	0	0	0
SUM INVESTERINGSUTGIFTER	12 870 000	36 040 000	75 665 000	60 030 000	-2 750 000	300 000
Kompensasjon for merverdiavgift	0	0	0	0	0	0
Tilskudd fra andre	0	0	0	0	0	0
Salg av varige driftsmidler	0	0	0	0	-2 750 000	0
Salg av finansielle anleggsmidler	0	0	0	0	0	0
Utdeling fra selskaper	0	0	0	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån av egne midler	0	0	0	0	0	0
Bruk av lån	-13 370 000	-36 040 000	-75 665 000	-60 030 000	0	-300 000
SUM INVESTERINGSINNTEKTER	-13 370 000	-36 040 000	-75 665 000	-60 030 000	0	-300 000
Videreutlån	15 000 000	15 000 000	15 000 000	15 000 000	15 000 000	15 000 000
Bruk av lån til videreutlån	-15 000 000	-15 000 000	-15 000 000	-15 000 000	-15 000 000	-15 000 000
Avdrag på lån til videreutlån	0	0	0	0	0	0
Mottatte avdrag på videreutlån	0	0	0	0	0	0
NETTO UTGIFTER VIDEREUTLÅN	0	0	0	0	0	0
Overføring fra drift	0	0	0	0	0	0
Avsetninger til bundne investeringsfond	0	0	0	0	0	0
Bruk av bundne investeringsfond	0	0	0	0	0	0
Avsetninger til ubundet investeringsfond	0	0	0	0	0	0
Bruk av ubundet investeringsfond	0	0	0	0	0	0
Dekning av tidligere års udekket beløp	0	0	0	0	0	0
Sum overføring fra drift og netto avsetninger	0	0	0	0	0	0
Fremført til inndekning i senere år udekket beløp	0	0	0	0	0	0

1.4.4 Investeringsbudsjett fordelt på prosjekt

Prosjekt	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026
30072 Songe-NRA/BVV - avløp (20072)	5 500 000	0	0	0
30073 Songe-NRA/BVV - vann (20073)	4 000 000	0	0	0
30089 Langåsen grunnverv og anleggsplan (20089)	925 000	-3 750 000	-3 750 000	0
30133 Nytt helsetun	800 000	0	0	0
32051 Froland Ungdomsskole forprosjekt utbygging/ombygging	33 000 000	39 000 000	0	0
33035 Nytt bofellesskap Neset	370 000	0	0	0
33104 Strømmålere på veilysanlegg	200 000	0	0	0
33106 Overgang til LED veibelysning	1 050 000	0	0	0
33107 KØH og Legevakt	4 550 000	0	0	0
33202 Energikartlegging og gjennomføring av ENØK tiltak Froland kommunehus	200 000	0	0	0
33203 Energiltak Familiens hus	180 000	0	0	0
33206 Frolands Verk museum	130 000	130 000	1 000 000	300 000
33207 Info tavler for energi forbruk på bygg med styring	150 000	0	0	0
33208 Ny bil til fysio- ergoterapitjenesten	250 000	0	0	0
33209 Dekonterminator	100 000	0	0	0
33212 Næringsarealer Mårvann - Gullknapp	250 000	250 000	0	0
33214 Høydebasseng Stusshammen	12 000 000	2 000 000	0	0
33215 Oppgradering avløpspumpestasjoner/pumper - Avløp	750 000	0	0	0
33216 Oppgradering ventilkruss, pumper og trykkforsterkere - Vann	600 000	0	0	0
33219 Nytt ventilasjonsanlegg kommunehuset	0	2 000 000	0	0
33220 Modulbygg Blakstadheia barnehage	6 910 000	0	0	0
33221 Utvidelse og renovering av Kringletoppen barnehage - Forprosjekt	150 000	20 000 000	0	0
33223 Alkalitetsdosering	150 000	0	0	0
33224 SD anlegg Froland kommunehus	0	300 000	0	0
33227 Solceller på Froland helsehus	950 000	0	0	0
33230 Skifte til LED belysning i kommunale bygg	150 000	100 000	0	0
33233 Utvidelse av eksisterende SD anlegg til å omfatte Frolandia	450 000	0	0	0
33238 Renovering dagens sykehjem	1 900 000	0	0	0
39902 Startlån	15 000 000	15 000 000	15 000 000	15 000 000
39902 Startlån - bruk av lån	-15 000 000	-15 000 000	-15 000 000	-15 000 000
39900 Låneopptak - budsjettvedtak	75 665 000	60 030 000	-2 750 000	300 000

1.4.5 Sum bevilgning drift

Sum bevilgning drift

	Beskrivelse	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026
10	Administrasjonen				
	Driftsinntekter	-3 150 237	-3 150 237	-3 150 237	-3 150 237
	Driftsutgifter	19 343 266	19 539 166	19 595 166	19 595 166
	Netto	16 193 029	16 388 929	16 444 929	16 444 929
11	Politisk, utvalg og arbeidsgiverordninger				
	Driftsinntekter	-1 266 214	-1 266 214	-1 266 214	-1 266 214
	Driftsutgifter	12 812 354	12 812 354	12 812 354	12 812 354
	Netto	11 546 140	11 546 140	11 546 140	11 546 140
12	Interkommunale samarbeid				
	Driftsinntekter	-208 664	-208 664	-208 664	-208 664
	Driftsutgifter	9 033 325	9 033 325	9 033 325	9 033 325
	Netto	8 824 661	8 824 661	8 824 661	8 824 661
30	Froland skoler				
	Driftsinntekter	-7 763 072	-7 763 072	-7 763 072	-7 763 072
	Driftsutgifter	121 799 650	123 078 209	123 078 209	123 078 209
	Netto	114 036 578	115 315 137	115 315 137	115 315 137

	Beskrivelse	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026
40	Kultur, idrett og fritid				
	Driftsinntekter	-10 929 449	-10 929 449	-10 929 449	-10 929 449
	Driftsutgifter	22 576 618	22 545 838	22 545 838	22 545 838
	Netto	11 647 169	11 616 389	11 616 389	11 616 389
50	Teknisk				
	Driftsinntekter	-10 158 786	-10 158 786	-10 158 786	-10 158 786
	Driftsutgifter	54 619 978	54 834 412	54 834 412	54 834 412
	Netto	44 461 192	44 675 626	44 675 626	44 675 626
60	Helse og velferd				
	Driftsinntekter	-43 746 913	-43 746 913	-43 746 913	-43 746 913
	Driftsutgifter	112 244 015	108 744 015	108 744 015	108 744 015
	Netto	68 497 102	64 997 102	64 997 102	64 997 102
70	Familiens hus				
	Driftsinntekter	-6 311 602	-5 563 822	-5 563 822	-5 563 822
	Driftsutgifter	101 929 917	101 929 917	101 929 917	101 929 917
	Netto	95 618 315	96 366 095	96 366 095	96 366 095
80	Omsorg				
	Driftsinntekter	-7 877 479	-7 877 479	-7 877 479	-7 877 479
	Driftsutgifter	108 833 811	108 833 811	108 833 811	108 833 811
	Netto	100 956 332	100 956 332	100 956 332	100 956 332
90	Finans				
	Driftsinntekter	-24 555 717	-25 255 717	-25 255 717	-25 255 717
	Driftsutgifter	-15 990 688	-7 046 583	-17 296 583	-17 296 583
	Netto	-40 546 405	-32 302 300	-42 552 300	-42 552 300
95	Selvkost og selvfinansierte prosjekter				
	Driftsinntekter	-26 871 848	-26 871 848	-26 871 848	-26 871 848
	Driftsutgifter	18 092 022	18 092 022	18 092 022	18 092 022
	Netto	-8 779 826	-8 779 826	-8 779 826	-8 779 826

2 Administrasjonen (10)

2.1 Virksomhetene

2.1.1 Om virksomheten

Froland kommune er organisert i flat struktur med 6 virksomheter og en sentraladministrasjon. Tanken bak en flat organisasjon er at oppgaveløsning og tjenester er plassert nærmest mulig brukerne. Vi ivaretar både innbyggerne og kommunens ansatte på det overordnede nivå og skal legge til rette for at kommunen yter de beste tjenester til publikum og brukere ved å initiere til kontinuerlige utviklingstiltak. Kommunedirektøren er leder av den samlede kommunale administrasjon og har et overordnet administrativt ansvar for hele den kommunale virksomhet. Det er kommunedirektørens ansvar å sørge for at saker som forelegges politiske utvalg er forsvarlig og tilstrekkelig forberedt i administrasjonen. Kommunedirektøren legger frem selvstendige forslag til vedtak i saker. Når endelig vedtak er fattet er det kommunedirektørens ansvar å besørge disse gjennomført.

Administrasjonens hovedoppgaver:

- Overordnet tjenesteutvikling med brukeren i sentrum
- Kommuneplanlegging, rådgiving og støtte til virksomhetene, sektorovergrepene oppgaver, samordning og helhetlig ledelse av kommunen, herunder administrative fellessystemer og rutiner
- Resultatrapportering til politisk nivå
- Samfunnssikkerhet og beredskap
- Helhetlig internkontroll, helse- miljø og sikkerhet, informasjonssikkerhet
- Kommunal informasjon

Administrasjonens formål er på best mulig måte å lede, og støtte kommunens virksomheter og ansatte og være en støtte for kommunens folkevalgte. Administrasjonen har kontinuerlig fokus på effektivisering av kommunens administrative drift og fungerer som et bindeledd mellom virksomhetene og Kommunedirektøren.

Administrasjonens avdelinger/tjenester:

Kommunedirektørens ledergruppe
Økonomi, regnskap, fakturering og innfordring
HR, lønn og kvalitet
IKT og telefoni
Arkivtjenesten
Sentralbord, post og ekspedisjon
Næringsrådgivning
Beredskap

Administrasjonens budsjett øker fra ca. 12,5 millioner kroner i 2022 til ca. 15,65 millioner kroner i 2023. Hovedårsakene til dette er:

Økte pensjonskostnader/arbeidsgiveravgift: Ca 1.200.000
Bortfall av inntekter fra prosjekt/SIO: Ca. 700.000
Overførte stillinger/omorganisering fra Teknisk til Administrasjonen
Ny ressurs til fagområde internkontroll
Ellers generell prisstigning

2.1.2 Mål for 2023

Administrasjonens mål for 2023 er å fortsatt være en god støttefunksjon for kommunens folkevalgte, ledelse, virksomheter, ansatte.

2.1.3 Satsingsområder

Administrasjonen er en støttefunksjon for virksomhetene. Kommunens ledelse jobber løpende med tiltak som understøtter kommuneplanens satsingsområder.

2.1.4 Budsjetttramme 2023

Budsjetttramme 2023- 2026

Beskrivelse	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026
10 101 Kommunedirektørens ledergruppe	4 521 790	4 521 790	4 521 790	4 521 790
10 201 Økonomi (rapportering, budsjett, finans og lån)	2 105 262	2 305 166	2 305 166	2 305 166
10 202 Regnskap	1 036 490	1 036 490	1 036 490	1 036 490
10 203 Fakturering og innfordring	357 325	357 325	357 325	357 325
10 301 Lønn og refusjon	1 725 816	1 725 816	1 725 816	1 725 816
10 302 HR	994 074	994 074	994 074	994 074
10 303 Kvalitet	815 828	815 828	815 828	815 828
10 401 IKT - Agder avtale - Administrasjonen	664 987	664 987	664 987	664 987
10 402 Telenor telefoni - avtale - Administrasjonen	92 340	92 340	92 340	92 340
10 501 Arkivtjenesten	1 669 999	1 669 999	1 669 999	1 669 999
10 502 Fysisk arkiv - innsyn/utlån	262 684	262 684	262 684	262 684
10 601 Sentralbord, post og ekspedisjon	1 119 893	1 115 889	1 115 889	1 115 889
10 901 Næringsrådgivning	40 052	40 052	96 052	96 052
11 001 Beredskap - forebyggende arbeid	236 328	236 328	236 328	236 328
Sum	15 642 868	15 838 768	15 894 768	15 894 768

3 Froland skoler (30)

3.1 Virksomhetene

3.1.1 Om virksomheten

1.1 Om virksomheten

Virksomhetsleder/skolesjef: Hallgeir Berge

Froland skoler består av følgende skoler/avdelinger:

- Mykland skole
- Blakstadheia skole
- Froland barneskole
- Froland ungdomsskole
- Froland PPT – pedagogisk psykologisk tjeneste/kommunepsykolog
- Froland VO - Voksenopplæring
- Froland Kulturskole
- Alle barneskolene har SFO-avdeling

Froland kulturskole har som mål å gi alle barn og unge som ønsker det et profesjonelt, kunstfaglig undervisningstilbud i kommunen. Skolen tilbyr fagene musikk, teater og visuell kunst. Kulturskolen har flere undervisningsformer, og tilbyr både individuell- og gruppeundervisning. Kulturskolen skal være et sted hvor flest mulig finner sin plass, og jobber hele tiden med å utvikle tilbudene. Vårt fokus i møte med eleven er glede, kreativitet og mestring. Kulturskolen er et ressurscenter i kommunen og vi samarbeider med grunnskolen, barnehagene, virksomhet for kultur og helse, integrering og det frivillig kulturlivet.

Kulturskolen har 92 elever og 7 ansatte i små deltidsstillinger med til sammen 2,37 årsverk. Dette inkluderer ledelsesressurs på 0,5 årsverk.

Voksenopplæringa i Froland har en elev på grunnskolens område som får opplæring etter opplæringslovens §4a-2. Antall stillingshjemler i Voksenopplæringen er for tiden 0,14 årsverk.

Kommunen leier elevplasser i voksenopplæringen i Arendal kommune. Det er for tiden 21 elever med fremmedspråklig bakgrunn som får språkopplæring ved voksenopplæringen i Arendal. 6 elever på grunnskolens område og 15 elever som får norskopplæring.

SFO-ene har nå 159 innmeldte barn. Bemanning i SFO-ene er for tiden på 8,5 årsverk. Dette er inklusiv ledelse.

Skolene har helsesykepleier i til sammen 2,4 stillinger. Blakstadheia skole har 1 dag/uken, Froland barneskole 1.-4. trinn har 3 dager/uken og 5.-7. trinn har også 3 dager/uken. Froland ungdomsskole har 4 dager i uken og samme helsesykepleier dekker også Mykland skole. Helsesykepleiertjenesten er organisert slik at det alltid er en helsesøster til stede ved de to største skolene. Helsesykepleierne følger skoleårets rytme.

Den pedagogisk-psykologiske tjenesten (PPT) har to lovpålagte oppgaver: PP-tjenesten skal sørge for at det blir utarbeidet sakkyndige vurderinger når opplæringsloven krever det, og PPT skal hjelpe skolen med kompetanse- og organisasjonsutvikling for å legge bedre til rette for de elevene som trenger det. I tillegg kan PPT være en viktig samarbeidspartner for skolen i arbeidet med det psykososiale læringsmiljøet.

Pr 2. tertial 31.08.21:

PPT har fått nyhenvist 51 elever så langt i 2022. Disse fordeler seg slik: 1.-4. trinn: 12, 5.-7. trinn: 10, 8.-10. trinn: 2, barnehager 9, voksne 1. PPT har totalt 189 aktive individualsaker.

Kommunepsykologen arbeider med kvalitetssikring av kommunens psykososiale tilbud for barn, ungdom og familier. Dette skjer blant annet gjennom deltakelse i plan- og systemarbeid, og gjennom undervisning, veiledning og drøftinger med andre faggrupper. Psykologen tilbyr lavterskel psykisk helsehjelp (1- 8 samtaler) til barn og unge mellom 6 og 18 år. Tilbudet kan omfatte individuell samtaleterapi, familiesamtaler og foreldreveiledning.

Kommunepsykologen har pr. 31.08.21 følgende henvisninger: 1.-4. trinn: 2, 5.-7. trinn: 2, 8.-10. trinn: 6, videregående skoler: 2. Individualsaker involverer nesten alltid foreldredeltakelse.

Froland kommune har ikke egen logoped, men leier inn tjenester. Logopeden gir språkhjelp til barn, ungdom og voksne som har utfordringer med språk, uttale, stamming afasi og stemme.

Elever (gjesteelever) fra andre kommuner er 8. Elever som går på skole i andre kommuner: 29. Langemyr skole (1), kommunale skoler (4), friskoler (24) pr. 01.10.21.

3.1.2 Mål for 2023

	Mål/tiltak
Felles	<ul style="list-style-type: none">• Lage Strategi- og handlingsplan for skolesektoren• Leseprosjektet READ• Oppfølgingsordningen 2022
Mykland skole	<ul style="list-style-type: none">• Leseprosjektet READ• Oppfølgingsordningen 2022
Blakstadheia skole	<ul style="list-style-type: none">• Leseprosjektet READ• Oppfølgingsordningen 2022
Froland barneskole	<ul style="list-style-type: none">• Leseprosjektet READ• Oppfølgingsordningen 2022
Froland ungdomsskole	<ul style="list-style-type: none">• Oppfølgingsordningen• Oppfølging av nasjonale prøver

I løpet av våren 2023 vil mål og tiltak for Oppfølgingsordningen oppdateres.

3.1.3 Satsingsområder

3.1.3.1 God helse og livskvalitet? (FNs bærekraftsmål nr.3)

Folkehelse og livsmestring som tverrfaglig tema i skolen skal gi elevene kompetanse som fremmer god psykisk og fysisk helse, og som gir muligheter til å ta ansvarlige livsvalg. I barne- og ungdomsårene er utvikling av et positivt selvbilde og en trygg identitet særlig avgjørende.

Et samfunn som legger til rette for gode helsevalg hos den enkelte, har stor betydning for folkehelsen. Livsmestring dreier seg om å kunne forstå og å kunne påvirke faktorer som har betydning for mestring av eget liv. Temaet skal bidra til at elevene lærer å håndtere

medgang og motgang, og personlige og praktiske utfordringer på en best mulig måte.

Aktuelle områder innenfor temaet er fysisk og psykisk helse, levevaner, seksualitet og kjønn, rusmidler, mediebruk, og forbruk og personlig økonomi. Verdivalg og betydningen av mening i livet, mellommenneskelige relasjoner, å kunne sette grenser og respektere andres, og å kunne håndtere tanker, følelser og relasjoner hører også hjemme under dette temaet.

God folkehelse omhandler både fysisk- og psykisk helse. Froland skoler har en plan for det psykososiale arbeidet ved skolene. Skolene jobber systematisk og aktivt i forhold til mobbing og krenkelser i skolen. På skolenes nettsider kan det også meldes fra til skolene, hvis et barn ikke har det trygt og godt på skolen. Skolene lager da en aktivitetsplan i løpet av en uke. I tillegg er det opprettet et Beredskapsteam mot mobbing for barn og unge. Videre veileder og samtaler lærere, miljøarbeidere, sosiallærere, helsesykepleiere og skolepsykolog jevnlig med elever som har behov for dette.

Skolen legger til rette for fysisk lek (Trivselsleder) og aktivitet i friminutt og undervisning. Uteområdet er tilrettelagt for allsidig fysisk lek og aktivitet. I tillegg har ungdomsskolen egen kantine. Skolene gjennomfører ulike ekskursjoner og turer gjennom skoleåret. Dette gir selvsagt fysisk aktivitet, men et viktig mål med ekskursjonene er jo også å gjøre elevene oppmerksomme på mulighetene som finnes i nærområdet slik at de selv får lyst til å benytte naturen. Siste år har få ekskursjoner blitt gjennomført p.g.a. nedskjæringer i budsjettene.

Et av skolens faste opplegg på 7. trinn er i forbindelse med "Den kulturelle skolesekken". Det er et mål at elevene selv skal være aktive og gjennom verkstedarbeid ledet av profesjonelle kunstnere/aktører. Ved å bruke lokalene på Frolands Verk til kunst- og kulturverksteder ønsker vi å utvikle historisk forståelse og kulturell identitet hos elevene. Innholdet i aktivitetene vil gi elevene mulighet for økt kunnskap og kreativitet på kunstfeltet, og opplevelse og forståelse av det kulturhistoriske feltet.

3.1.3.2 God utdanning? (FNs bærekraftsmål nr.4)

Skolene i Norge har fått nytt læreplanverk som gjelder fra 2020. Læreplanverket består av overordnet del, fag- og timefordelingen og læreplaner i fag. Dette er forskrifter til opplærings-loven og skal styre innholdet i opplæringen.

Læreplanverket definerer fem grunnleggende ferdigheter: *lesing, skriving, regning, muntlige ferdigheter og digitale ferdigheter*. Disse ferdighetene er del av den faglige kompetansen og nødvendige redskaper for læring og faglig forståelse. De er også viktige for utviklingen av elevenes identitet og sosiale relasjoner, og for å kunne delta i utdanning, arbeid og samfunnsliv.

Lesing og regning som grunnleggende ferdigheter er viktige redskaper for læring og utvikling i fagene og for å kunne delta i skole, samfunns- og arbeidsliv. Elever som presterer på laveste mestringsnivå på nasjonale prøver på 5. trinn har økt sannsynlighet for å ikke fullføre videregående opplæring. Ut fra bl.a. dette har Froland ønsket å bli med i READ-prosjektet.

Flere barnehager og alle barneskolene i Froland er blitt med på leseprosjektet READ. Dette er et felles satsingsområde på hele Agder. Prosjektet er planlagt som et fireårig prosjekt. **Målet med prosjektet er å gi økt leseglede blant barn og unge, og støtte foreldres involvering i lesing.**

Hva er READ?

READ er et system og en metode der foreldre leser sammen med sine barn på en strukturert og planlagt måte. Forskning viser at når foreldre leser daglig sammen med barnet og har

samtaler med barnet om innholdet (dialogisk lesing), så har det en positiv effekt på barnets språk, samt senere lese- og skriveferdigheter. Det velges ut 5-6 bøker for barnehagen og per trinn på skolen. Bøker og veiledningsmaterieell leveres ut i en «lesebag». Bøkene leveres tilbake, veilednings-materiellet beholdes. Når alle bøkene er lest, må foreldre bruke det lokale biblioteket for videre lesing med barnet.

READ er ment å gi foreldre en mulighet til å aktivt involvere seg. Foreldres aktive involvering i deres barns utvikling har sterk og langvarig betydning for barns utvikling, læring og trivsel (Oxford University).

Målsetting med leseprosjektet READ i Agder

Utprøving av ny metode for økte leseferdigheter for barn og unge i barnehager og skoler.

Økt leseglede og leseengasjement for barn og unge

Medvirke til gode levekår på Agder

Tidlig innsats for økt yrkesdeltakelse og gode levekår

Identifisere, sikre og måle gevinster på kort sikt (6 måneder – 12 måneder) og mellomkort sikt (12 måneder- 36 måneder).

Kompetanse

For å sikre at skolene i Froland har lærere med relevant kompetanse deltar fra 3-5 lærere hvert år på statlig finansiert videreutdanning. Kravet for å kunne undervise i fagene norsk, matematikk og engelsk i grunnskolen, er henholdsvis 30 studiepoeng for barneskolen og 60 studiepoeng for ungdomsskolen.

Oppfølgingsordningen

Froland kommune skal være med i Oppfølgingsordningen gjennom Utdanningsdirektoratet de neste tre årene.

Oppfølgingsordningen skal bidra til at kommuner med svake resultater på sentrale områder av opplæringen over tid får hjelp til å skape bedre læringsmiljø og læringsresultater for elevene i kommunen. I oppfølgingsordningen får kommunen tilbud om støtte og veiledning over en periode på 3 år.

Skoleåret 2022-2023 benyttes til analyse og identifisere mulige tiltak. Skoleårene 2023-2025 benyttes til utvikling og iverksetting av tiltak. Derfor vil målene og tiltakene for Oppfølgingsordningen (se ovenfor i mål) oppdateres for neste skoleår.

3.1.3.3 Bærekraftige byer og lokalsamfunn? (FNs bærekraftsmål nr.11)

Frolands befolkning vokser stadig. Det er nå ca. 6200 innbyggere i Froland. Neste skoleår vil det bli over 800 elever i skolene. For å forberede kommunen på økningen av elevtallet har kommunestyret vedtatt en progresjon i fornyelsen av skolene de nærmeste årene. Det er derfor igangsatt et forprosjekt for å utrede utbygging/ombygging av Froland ungdomsskole/kulturskole for å kunne takle et høyere elevtall og kunne legge til rette for god kvalitet på undervisningen og sikre at elever og ansatte for gode arbeidsforhold.

Imidlertid er kommunen i en vanskelig økonomisk situasjon og det er usikkert om hele prosjektet kan realiseres på en gang. Det vil derfor planlegges en progresjon av utbyggingen som kan være bærekraftig for kommunen.

3.1.4 Budsjetttramme 2023

Budsjetttramme 2023- 2026

Beskrivelse	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026
30 010 Skolekontor	1 365 621	1 601 123	1 601 123	1 601 123
30 011 Lisens Kopinor	188 784	188 784	188 784	188 784
30 012 IKT - Agder avtale - Froland skoler	2 709 374	2 709 374	2 709 374	2 709 374
30 013 Telenor telefoni - avtale - Froland skoler	59 508	59 508	59 508	59 508
30 014 Lisenser, kontingenter, medlemskap og avtaler - Froland skol	61 560	61 560	61 560	61 560
30 101 Froland barneskole	45 321 112	45 371 773	45 371 773	45 371 773
30 102 Digitale læremidler - Froland barneskole	749 493	749 493	749 493	749 493
30 103 Leirskole	511 583	511 583	511 583	511 583
30 501 SFO - Froland barneskole	2 705 996	2 705 996	2 705 996	2 705 996
30 201 PP-tjenesten	4 168 790	4 750 700	4 750 700	4 750 700
30 301 Elever i andre kommuner	3 679 183	3 679 183	3 679 183	3 679 183
30 401 Voksenopplæring	784 751	784 751	784 751	784 751
30 601 Skyss av skolebarn	4 632 874	4 632 874	4 632 874	4 632 874
30 701 Kulturskolen	1 999 160	1 999 160	1 999 160	1 999 160
31 101 Froland ungdomsskole	27 054 508	27 448 838	27 448 838	27 448 838
31 102 Skolekantine	24 624	24 624	24 624	24 624
31 103 Digitale læremidler - Froland ungdomsskole	340 632	340 632	340 632	340 632
31 201 Blakstadheia skole	10 752 977	10 769 133	10 769 133	10 769 133
31 202 SFO - Blakstadheia skole	374 134	374 134	374 134	374 134
31 203 Digitale læremidler - Blakstadheia skole	140 562	140 562	140 562	140 562
35 101 Mykland skole	4 292 466	4 292 466	4 292 466	4 292 466
35 102 Lærebøker/digitale læremidler - Mykland skole	24 624	24 624	24 624	24 624
35 301 SFO - Mykland skole	368 262	368 262	368 262	368 262
Sum	112 310 578	113 589 137	113 589 137	113 589 137

4 Kultur, idrett og fritid (40)

4.1 Virksomhetene

4.1.1 Om virksomheten

Vår virksomhet jobber med fire område kjernetjenester:

Aktivitetstilbud til barn og unge

Fritidsklubb, med juniorklubb for mellomtrinnet og ungdomsklubb fra 13-20 år. Vi har også hvert år deltatt i prosjekter. I 2022 hadde vi ferieprogrammet, Ung i Froland og Kulturtanken. Fritidsklubben har gjennom mange år vært en viktig bidragsyter i det forebyggende levekårs-, folkehelse- og SLT-arbeidet. Aktivitetstilbudet har fått en ytterligere utvidelse av sitt oppdrag gjennom oppvekst-/barnevernsreformens fokus på forebyggende tjenester og tidlig innsats.

Bibliotekstjenester:

Biblioteket består av en tredelt drift: Folkebibliotek, skolebibliotek og fengselsbibliotek.

Folkebibliotek:

Folkebibliotekloven gir klare føringer for kvalitet, aktualitet og innhold i folkebibliotek. I 2021 ble tjenestene samlet redusert med en stilling. En ytterligere reduksjon med 0,9 stillinger fra og med midten av 2022, samt halvering av medie- og arrangementsbudsjettet, vil føre til at vi fremover vil ha utfordringer med oppfylle kravene i formålsparagrafen i loven. Så derfor håper vi på å få inn mer stillingsprosent for å få en bedre kvalitet på folkebiblioteket. I fengselsbiblioteket, som er finansiert av Nasjonalbibliotek, har vi nå større ressurser enn i folkebiblioteket som skal dekke hele Frolands befolkning.

Kuttene har hatt mange følger, blant annet en reduksjon av innhold i bibliotekstjenestene. Vi har prøvd å skjerme publikum, og særlig de yngste så mye som mulighet for kuttene som har blitt gjennomført. Med mer midler vil det synlige og direkte kvalitetstap for alle våre brukere kunne snu for 2023. Åpningstidene kan utvides, og arrangementstilbud og medietilbud til alle grupper, også til barn og unge kan gjenopptas på et tilfredsstillende nivå. Prosjekter kan også gjenopptas på samme grunnlag.

Skolebibliotek:

Vi driver skolebiblioteket ved Froland barneskole en dag i uken, og på Froland ungdomsskole en halv dag i uken.

Fengselsbibliotek:

Agder fengselsbibliotek avdeling Froland er inne i sitt andre ordinære driftsår, og skal fortsette oppbyggingen av samling og utvikling av tjenestene i 2023.

Kulturtjenester:

Kulturrådgivningstjenester, jobber med folkehelse- og levekårsprosjekter og spillemidler. En lang rekke tilskudd er også en del av virket, blant annet tilskudd til Kirkelig fellesråd, Kuben, og vi tilrettelegger friluftsliv. Lite stillingsprosjekter vil gi redusert kapasitet i tjenesten, blant annet til deltakelse i prosjektaktivitet og tverrfaglig samarbeid. Ref. kutt i 2021/2022.

Folkehelse og Frolandia

Froland IdrettsAnlegg med basseng, treningssenter, frisklivssentral. Avdelingen har også koordinatorfunksjonen for hele kommunens folkehelsearbeid. Vi driver utleie på alle

kommunens lokaler og har BookUp som plattform. Froland IdrettsAnlegg er en møteplass for hele kommunens befolkning med mange aktiviteter for store og små.

4.1.2 Mål for 2023

Folkebibliotek:

I 2023 blir målet for folkebibliotekstjenesten være å holde biblioteket mer åpent og få tilbake noe av kuttene som var i for 2022.

Vi ønsker å yte en så god bibliotekstjeneste som det er mulig å gi innenfor de ressursene vi har, men det må samtidig skje på en forsvarlig måte for våre ansatte og innenfor avtaleverket. Faglig forsvarlighet vil fortsatt være utfordrende hvis ikke nytt tiltak om å få tilbake skolebibliotekstilling blir innvilget. Vi har et mål om å få i gang prosjektarbeid og utviklingsrettede oppgaver igjen.

Målet for 2023 vil bli at barn og voksne har en uavhengig møteplass i kommunene, som er gratis og en kan få råd og veiledning fra litteratur til digital kompetanse.

Litteraturformidling, arbeidet med lesestimulering og tiltak for forebygging av ensomhet krever tilgjengelighet, kompetanse og arrangementsaktivitet, samt kapasitet til å søke om eksterne prosjektmidler (der man må stille med en egenandel). Ønsker at dette kommer på plass igjen for 2023.

Skolebibliotek:

Skolebibliotekstjenesten holdes på samme nivå som før, med mål om å kjøpe inn og låne ut fag- og skjønnlitteratur til elevene for å støtte opp under lesestimuleringsarbeidet som gjøres på skolen. Med tanke på ambisjonene i Kunnskapsløftet og Fagfornyelsen for hva et skolebibliotek skal være i skolens pedagogiske arbeid, er ikke tjenesten i dag tilstrekkelig. Målet for 2023 er at det blir lønnsmidler til en skolebibliotekstilling.

Fengselsbibliotek:

Folkebibliotekfilialen i Froland fengsel skal være et moderne fullverdig folkebibliotek og et modellbibliotek i Kriminalomsorgen. Noen av målene for 2023 vil være å jobbe videre med arrangement, aktiv litteraturformidling, og tilrettelegging for at de innsatte på en sikker måte skal kunne ta i bruk et utvalg av digitale bibliotekstjenester i samråd med Nasjonalbibliotek, Kriminalomsorgsdirektoratet og Kriminalomsorgen.

Aktivitetstilbud til barn og unge:

Oppvekst-/barnevernsreformen fremhever forebyggende og tidlig innsats som grunnmuren i kommunens tjenestepyramide som skal bidra til barn skal få en god og trygg oppvekst. Vi ser også via SLT- og folkehelsearbeidet, samt Ungdata og nye leveårsstatistikkanalyser, at nettopp det å ha venner og tilgang på trygge sosiale møteplasser med kompetente voksne, er en sentral beskyttelsesfaktor for barn og unge - både på kort og lang sikt. Reformen gjør det også kostbart for kommunene å ikke lykkes med sitt forebyggende arbeid.

Bruken av fritidsklubben har en jevn deltakelse, mange barn deltar ikke i organiserte fritidsaktiviteter. I tillegg har prosjektbaserte eksternt delfinansierte ekstratiltak som ferieprogrammet og ung i Froland, vært svært verdifulle arenaer for mange barn og unge, der deltakerne har blitt sett, fått etablert nye vennskap og opplevd mestring.

Etter svært gode erfaringer med samarbeid med Frolandia om prosjekter i 2022, ønsker vi å se på muligheter for å søke om prosjektmidler for å få til nye fellesprosjekter for å skape gode møteplasser og positiv aktivitet for barn og unge.

Kultur:

Hovedmålet for 2023 på kulturfeltet er å - sammen med frivilligheten, kulturaktører og på tvers av tjenester i Froland - jobbe med temaplan for Kultur, fritid og frivillighet som vil være gjeldende fra 2023. I denne skal vi gå nærmere inn på hvordan vi i fellesskap kan arbeide for å nå ambisjonene i kommuneplanens målsettinger. Vi fortsetter spillemiddelarbeidet, og opprettholder informasjonsarbeidet for å stimulerer til at lag og foreninger utnytter mulighetene i ulike statlige og private tilskuddsordninger innen kulturfeltet.

Froland Frivilligsentral bidrar i kommunens arbeid med blant annet innsatstrappa og aldersvennlig lokalsamfunn, dette er en fin samarbeidspartner og gjør en del eksterne prosjektmidler tilgjengelige for oss.

Frolandia

Mål- og satsninger for Frolandia er økning i medlemsmassen slik at vi øker billetinntektene både på avtalegiro, enkeltbilletter og kontant medlemskap. Målet for 2023 er å gå i balanse. Fortsette å være et kompetent IdrettsAnlegg som ønsker alle velkommen og med lav terskel.

Basseng og treningssenter er en viktig sosial arena for ungdommen. Både den høye andelen unge som trener i uorganisert form og at de unge oppgir det sosiale aspektet som viktig for dem i valg av treningsform, bekrefter det. Vi vil derfor fortsette å tilrettelegge for barn og unge på dette området.

Det har vært utfordrende og navigere seg ut ifra de tallene vi hadde i 2019. Epidemien har satt sine spor men vi er godt i gang igjen. Stengt Blakstadkleiv har også ført til færre besøkende og mindre mersalg, men også her ser vi nå lys i tunnelen og tenker at dette vil slå positivt ut for 2023.

Folkehelse

Målet for folkehelse for 2023 er å bedre psykisk helse og livskvalitet med hovedfokus på barn og unge. Tiltak for bedre helse for eldre. Tilrettelegge for hverdags-/lavterskel bevegelse og trim (GS-veier, tilrettelagte turløyper der folk bor, nærmiljøanlegg, enkle skogsløyper for gange og sykling). Folkehelseoversiktsarbeidet jobbes med, og målsettingen og tiltakene settes i gang med utgangspunkt i denne.

4.1.3 Satsingsområder

4.1.3.1 God helse og livskvalitet? (FNs bærekraftsmål nr.3)

Fra kommuneplanen:

"Slik vil vi ha det:

- Høy deltakelse i kulturaktiviteter og tilgang på kunst- og kulturopplevelser
- En meningsfull hverdag og fritid
- Et godt sosialt nettverk
- Opplive tilhørighet og forebygge utenforskap"

Kultur, Idrett og Fritid vil i økonomiplanperioden gjennom kjernetjenester og som drivkraft i samarbeid med andre bidra til disse målsettingene. Vi har ennå et stort potensiale i å styrke kulturlivet og aktiviteten på offentlige, åpne, sosiale arenaer. Vi vil gjennom ny temaplan for kulturfeltet detaljere dette og sette opp en handlingsplan for å følge opp kommuneplanens målsettinger i økonomiplanperioden.

Det er nødvendig å styrke sektoren over tid, både med tanke på kommuneplanens målsettinger, sentrumsutvikling- og attraktivitet for Froland på sikt.

"Slik vil vi gjøre det:

- Tidlig innsats og tverrfaglig samarbeid i alt vårt forebyggende og helsefremmende arbeid
- Godt tverrfaglig samarbeid mellom virksomheter og avdelinger
- Tilrettelegge for vital og mangfoldig frivillighet
- Stimulere til høy sosial aktivitet og likeverdig deltakelse i kulturaktiviteter og idrett
- Reduksjon av sosiale helseforskjeller gjennom folkehelsearbeidet
- Sikre gode muligheter for et aktivt friluftsliv for alle
- Formidle kunnskap om vår kulturarv i Froland, forninner og lokalhistorie"

Kultur, Idrett og Fritid er også en viktig aktør i internt tverrfaglig samarbeid, både innen SLT, levekårsarbeid, tidlig innsats blant barn og unge, og folkehelse. Kulturopplevelser, friluftsliv, tilhørighet og tilgjengelig åpne arenaer for alle er en del av grunnmuren i livskvalitet for folk i Froland. Froland er ikke bare et sted du bor - du skal også leve og trives her. Dette ønsker vi å gjøre det vi kan for å bidra til i Kultur, Idrett og Fritid.

4.1.3.2 God utdanning? (FNs bærekraftsmål nr.4)

Fra kommuneplanen:

"Perspektivet med livslang læring er viktig for Froland. Å legge til rette for kompetanseutvikling også i voksen alder er vesentlig både for den enkelte og for å utjevne sosiale og økonomiske forskjeller. Vi vet at særlig lesing er en viktig grunnleggende ferdighet gjennom hele livsløpet. Ved å øke andelen blant voksne som bygger videre på sin fagkompetanse, fullfører videregående, eller tar høyere utdanning, vil vi igjen se positive effekter på neste generasjon i form av økt fullføringsgrad i videregående og høyere utdanning. På sikt kan dette bidra til bedring av levekår og folkehelse."

Både folke- og skolebibliotek er en hovedaktør, sammen med skole og voksenopplæring, for å sikre at frolendinger har gode leseferdigheter, har høy digital kompetanse, og er en viktig tilrettelegger og arena for læring gjennom hele livsløpet.

Froland IdrettsAnlegg er med på å fremme god helse. Fysisk aktivitet har positiv innvirkning på psykisk helse, gir bedre humør og søvn, mer energi, og reduserer stress. Fysisk aktivitet kan forebygge plager og kan i mange tilfeller brukes i behandling sammen med andre behandlingsmetoder.

Videre sier kommuneplanen at:

"Vi ønsker at våre innbyggere har:

- Gode muligheter for å bygge kompetanse gjennom hele livet
- Gode digitale ferdigheter og tilgang på god informasjon for aktivt å mestre eget liv"

"Fremme livslang læring gjennom:

- Tilrettelegging for kompetanseutvikling på arenaer som bibliotek, kulturskole, voksenopplæring og arbeidsplassen
- Samarbeidsprosjekter med frivilligheten"

Virksomheten skal være en pådriver i dette arbeidet, og se nye samarbeidsmuligheter både tvers internt, med andre offentlige instanser og ikke minst med organisasjoner i lokalsamfunnet.

4.1.3.3 Bærekraftige byer og lokalsamfunn? (FNs bærekraftsmål nr.11)

Fra kommuneplanen:

"Vi ønsker at hele Froland skal være et aktivt og mangfoldig fellesskap, og at innbyggerne opplever at Froland er et godt sted å bo, leve og jobbe."

"Kommunen kan ikke løse alle utfordringer alene. Samarbeid med frivillige organisasjoner er en annen nøkkelfaktor i helheten for å bevare den totale bærekraften i vårt felles lokalsamfunn."

"Et kjennetegn på et bærekraftig lokalsamfunn er også tilhørighet og fellesskap. Froland skal være et inkluderende samfunn der det er godt å leve og ingen står utenfor. Det skal være takhøyde og rom for alle, og perspektivene likestilling, inkludering og mangfold - LIM - skal stå sterkt i Froland."

"Vi ønsker at Frolands innbyggere har:

- Gode sosiale møteplasser og et raust lokalsamfunn med plass til alle
- Et variert og godt tilbud innen arbeids- og kulturliv"

Det er mye god folkehelse i kulturopplevelser for den enkelte, i å være aktiv i det frivillige Froland, og delta på det som skjer i bygda. Det bygger imidlertid også den sosiale bærekraften i lokalsamfunnet. Ensomhet og utenforskap er et av våre største folkehelseproblemer, og i Kultur, Idrett og Fritid legger vi vekt på å skape møter mellom mennesker, og møter mellom generasjoner.

Vektleggingen på betydningen som førstelinje i folkehelsearbeidet for alle aldersgrupper har økt de siste årene. Særlig ser vi det med tanke på de unge, eldre, og mennesker som er helt eller delvis utenfor arbeidslivet. Vi ser også at tematikk knyttet til likestilling, inkludering og mangfold aktualiseres stadig mer i tjenestene, og vi jobber aktivt med positivt arbeid innenfor LIM-perspektivet.

Vi ønsker fremdeles å kunne bidra til økt tilhørighet og inkludering for alle deler av befolkningen i Froland. Vårt mantra er at alle som bor i Froland skal kunne føle seg som en frolending og høre til her.

I 2022-2023 vil gjøre en ekstra satsing på barn og unge, med fokus på levekår, medvirkning, og folkehelse gjennom våre faste tjenester og gjennom prosjekter. Vi ønsker å gjøre denne satsningen i forhold til det de tildelte ressursene våre tillater i løpet av økonomiplanperioden.

4.1.4 Budsjetttramme 2023

Budsjetttramme 2023- 2026

Beskrivelse	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026
40 101 Kultur, idrett og fritid	661 052	661 052	661 052	661 052
40 102 IKT - Agder avtale - Kultur	482 306	482 306	482 306	482 306
40 103 Lisenser, kontingenter, medlemskap og avtaler - Kultur	4 209	4 209	4 209	4 209
40 104 Telenor telefoni - avtale - Kultur	5 297	5 297	5 297	5 297
40 201 Bibliotek	1 720 695	1 720 695	1 720 695	1 720 695
40 203 Medier (bøker, tidsskrifter, aviser og filmer)	70 591	70 591	70 591	70 591
40 204 Biblioteksystemer	123 120	123 120	123 120	123 120
40 205 Skolebibliotek	224 870	224 870	224 870	224 870
40 206 Arrangement biblioteket	27 189	27 189	27 189	27 189

Beskrivelse	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026
40 207 Boktransport	14 350	14 350	14 350	14 350
40 303 Froland Frivilligsentral	318 980	318 980	318 980	318 980
40 304 Andre tilskudd	18 671	18 671	18 671	18 671
40 305 Friluftsrådet sør	69 045	69 045	69 045	69 045
40 306 Øynaheia, Arendalsmarka og Himmelsyna	122 602	122 602	122 602	122 602
40 307 Tilskudd til Kuben (investering i nybygg 2014)	107 730	107 730	107 730	107 730
40 309 Grendehus (Jomås og Reiersøl/Tresnes)	30 780	0	0	0
40311 Veuvedlikehold turområde - Mosbergveien	25 000	25 000	25 000	25 000
40 312 Veivedlikehold turområde - Mørløsveien/Auglandsveien	10 206	10 206	10 206	10 206
40 313 Tilskudd 17.mai arrangement	17 287	17 287	17 287	17 287
40 315 Sentrumstiltak - jul	30 780	30 780	30 780	30 780
40 702 Friluftsliv - renovasjon og tilrettelegging	31 203	31 203	31 203	31 203
40 801 Tilskudd fellesrådet	3 415 141	3 415 141	3 415 141	3 415 141
40 803 Husleie fellesrådet	208 625	208 625	208 625	208 625
40 901 Spillemidler	90 786	90 786	90 786	90 786
41 101 Fritidsklubb	518 188	518 188	518 188	518 188
41 201 Skolesvømming sikkerhet/støtte	493 648	493 648	493 648	493 648
41 202 Badeanlegg	635 757	635 757	635 757	635 757
41 203 Treningssenter	-533 379	-533 379	-533 379	-533 379
41 204 Frisklivssentralen	217 102	217 102	217 102	217 102
41 205 Folkehelse	328 148	328 148	328 148	328 148
41 207 Lisenser, kontingenter, medlemskap og avtaler - Frolandia	311 084	311 084	311 084	311 084
41 208 Skolesvømming - drift/kjemikalier	410 400	410 400	410 400	410 400
41 209 Badeanlegg- fast utleie til lag og foreninger	-1 560	-1 560	-1 560	-1 560
Sum	10 209 903	10 179 123	10 179 123	10 179 123

5 Teknisk (50)

5.1 Virksomhetene

5.1.1 Om virksomheten

Teknisk (50) vil fra 2023 bestå av tre avdelinger i tillegg til Froland verk. Virksomhetsleder er Fredrick Høyer-Berntsen.

Forvaltning og utbygging

Har ansvar for fagområdene plan og miljø, byggesak, oppmåling og skog- landbruk. For 2023 vil også prosjektlederne være organisert under forvaltning og utbygging. Andre fagområder som ivaretas av avdelingen er samferdsel, trafikksikkerhet, vanddirektiv og kalking av Nidelva.

Kommunens prosjektmedarbeidere har ansvar for å gjennomføre investeringsprosjekter og andre mindre driftsprosjekter.

Bygg- og eiendom

Har ansvar for forvaltning drift, vedlikehold av kommunens bygg og eiendomsmasse. Avdelingen er delt opp i to team; renhold og drift og vedlikehold. Har også ansvar for drift og vedlikehold av kommunes idrettsanlegg og grøntområder.

Kommunens bygningsmasse er ca. 55 000 kvm. Renhold er et fagområdet som det har blitt satt fokus på det siste året, noe en så viktigheten av under koronapandemien. Renholdsteamet i Froland har levert mer effektivt enn snitt for sammenlignbare kommuner i Agder.

Av andre viktige oppgaver for bygg og eiendom er internkontroll, branntilsyn og brukeravtaler som gjennomarbeides hvert år. Rammene for brukeravtalen må henge sammen med budsjett.

Kommunalteknikk

Kommunalteknikk har ansvar for fagområdene vann, avløp, veivedlikehold og oppfølging av kalking av Nidelva.

Vann og avløp drifter vann- og avløpsnett og har saksbehandling for påkobling av nye anlegg. Avdelingen har ansvar for å drifte blant annet følgende; 50 km vannledninger, 50 km avløp, ca. 22 km overvann, 3 høydebasseng, 5 trykkforsterkere, 20 pumpestasjoner, 2 vannverk og 2 avløpsrensaneanlegg.

For 2023 er det behov for å øke gebyrene for avløp da det er økte kostnader til å levere tjenesten og en har brukt mye fra fond inneværende år. Gebyrer for vann beholdes på noenlunde samme nivå som i 2022.

Veivedlikehold vedlikeholder og ivaretar trafikksikkerhet på kommunale veier. Kommunen har nå 80 000 meter vei hvor 70% er grusveier. De kommunale veiene er spredt rundt i hele kommunen. Veiteamet håndterer også vintervedlikehold sammen med innleide kontraktører.

Froland verk

Froland verk er eget ansvarsområde med en ansatt. Har ansvaret for forvaltning, drift, og vedlikehold av bygg og anleggsmassen. Disponerer ressurser fra bygg og eiendom når det er behov for dette. Er mye utleie særlig på sommerhalvåret og da kreves det mye oppfølging og ettersyn. Gammel bygningsmasse krever særlig god kunnskap for å kunne vedlikeholdes.

HMS-arbeid

HMS arbeidet prioriteres høyt i alle nivå i organisasjonen. Det er etablert HMS utvalg med møtefrekvens 4 ganger per år. HMS er tema på alle teamleder møter som er minimum 1 gang per mnd.

Det jobbes aktivt for å holde sykefraværet nede. Noen langtids sykemeldinger har dratt opp det totale fraværet.

Det er få avviksmeldinger ved virksomheten. Bakgrunnen for dette ligger nok i organisasjonskulturen. Dette jobbes det med for bevisstgjøring og hindring av skader på jobb.

5.1.2 Mål for 2023

Teknisk har som alltid mål om å yte god service og fortsette å levere etterspurte tjenester til Frolands innbyggere og interne brukere. Det er viktig for oss å opprettholde et godt renommé og positivt omdømme.

For 2023 har Teknisk følgende sju målsetninger som kan bidra til bedre styring, lavere kostnader og som kan bidra for en mer bærekraftig drift for framtiden.

- Utarbeide virksomhetsplan og årsplan som styringsverktøy
- Revidere eiendomsstrategien
- Etablere gjenbrukslager for interiør, bygningsdel og byggematerialer
- Redusere kommunens energiforbruk med 10%
- Ferdigstille kommuneplanens arealdel
- Ferdigstille klima og miljøplanen
- Bygge nytt høydebasseng for sikre vannforsyningen

5.1.3 Satsingsområder

5.1.3.1 God helse og livskvalitet? (FNs bærekraftsmål nr.3)

Ved utarbeidelse av reguleringsplaner og igjennom byggetillatelser skal vi skape gode bomiljøer og attraktive nærområder som gir innbyggerne god helse og livskvalitet.

Tilgjengelige og attraktive friområder og møteplass skal sikres ved nye utbygginger i kommunen. Høy kvalitet på drift, vedlikehold og utvikling av kommunale bygg og idrettsanlegg skal også bidra til økt livskvalitet.

Er også viktig å holde god standard på veier og plasser hele året for å sikre fremkommelighet for alle innbyggerne.

5.1.3.2 God utdanning? (FNs bærekraftsmål nr.4)

Teknisk ønsker å være i front for opplæring innen teknisk- og yrkesfaglig utdanning, slik at vi kan oppnå en bærekraftig utvikling og livsstil. Vi tilrettelegger for at ansatte kan ta fagbrev.

Teknisk ønsker å satse på å ta imot lærlinger og sommerhjelpere. I tillegg ønsker vi å bruke Universitetet til studentoppgaver.

Vår driftsavdeling jobber for at det skal være godt læringsmiljø i kommunens skoler. Godt innklima og bruk av bærekraftige bygningsmaterialer.

5.1.3.3 Bærekraftige byer og lokalsamfunn? (FNs bærekraftsmål nr.11)

Teknisk jobber gjennom reguleringsplaner og utviklingsprosjekter for utbygging av trygge og tilgjengelige bomiljøer i sentrumsområdet i Osedal. Her er det nærhet til tjenestetilbud, arbeidsplasser og handel. Ved å tilrettelegge bedre for gående og syklende, skape økt fokus på bruk av kollektivtilbud, vil man kunne redusere kommunes klimagassutslipp.

Det er viktig med et godt samarbeid med Fylkeskommunen for å få til gode kollektivtilbud og trygge skoleveier med gang og sykkelveier.

5.1.4 Budsjetttramme 2023

Budsjetttramme 2023- 2026

Beskrivelse	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026
41 001 Frolands Verk Kultursenter	475 168	475 168	475 168	475 168
50 010 IKT - Agder avtale - Teknisk	1 251 067	1 251 067	1 251 067	1 251 067
50 011 Telenor telefoni - avtale - Teknisk	82 080	82 080	82 080	82 080
50 501 Administrasjon Teknisk	1 472 251	1 472 251	1 472 251	1 472 251
50 201 Eiendomsforvaltning	1 079 040	1 079 040	1 079 040	1 079 040
50 203 Forsikringer på bygg og maskiner	1 183 816	1 183 816	1 183 816	1 183 816
50 301 Ordinært vedlikehold av kommunale veier og plasser	2 478 145	2 478 145	2 478 145	2 478 145
50 303 Tilskudd til private veier	0	214 434	214 434	214 434
50 304 Veibelysning - strøm	949 199	949 199	949 199	949 199
50 305 Drivstoff kommunale biler	171 561	171 561	171 561	171 561
50 306 Trafikksikkerhetstiltak	280 010	280 010	280 010	280 010
50 307 Veibelysning - faste serviceavtaler	51 300	51 300	51 300	51 300
50 308 Veibelysning - variable servicekostnader	77 976	77 976	77 976	77 976
50 309 Drivstoff kommunale maskiner	256 500	256 500	256 500	256 500
50 401 Vintervedlikehold - variable kostnader	1 382 640	1 382 640	1 382 640	1 382 640
50 402 Vintervedlikehold - beredskapsavtaler - eksterne	1 525 662	1 525 662	1 525 662	1 525 662
50 403 Vintervedlikehold - beredskapsavtaler - interne	1 171 288	1 171 288	1 171 288	1 171 288
50 502 Geodatasamarbeid med Arendal kommune(GIS)	464 419	464 419	464 419	464 419
50 503 Plan og reguleringsarbeid	457 295	457 295	457 295	457 295
50 504 Bygge og delesaksbehandling	94 702	94 702	94 702	94 702
50 505 Kart og oppmåling	418 444	418 444	418 444	418 444
50 506 Festetomter	-8 782	-8 782	-8 782	-8 782
50 601 Land-og skogbruk	408 536	408 536	408 536	408 536
50 602 Viltforvaltning	169 029	169 029	169 029	169 029

Beskrivelse	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026
50 603 Fiskeforvaltning	42 683	42 683	42 683	42 683
50 604 Miljøvern	97 024	97 024	97 024	97 024
50 605 Kommunale skoger	2 334	2 334	2 334	2 334
50 800 Drift av lokaler og anlegg	792 900	792 900	792 900	792 900
50 822 Drift av boliger (helse- og omsorgstjenesteloven)	218 088	218 088	218 088	218 088
50 826 Drift av nærvarmeanlegg Mjølhus	57 131	57 131	57 131	57 131
50 833 Prosjekt bygg/teknisk	54 680	54 680	54 680	54 680
50 834 Service og vedlikeholdsavtaler	941 841	941 841	941 841	941 841
50 841 Drift av administrasjonslokaler	172 788	172 788	172 788	172 788
50 842 Drift av skolelokaler	2 358 500	2 358 500	2 358 500	2 358 500
50 843 Drift av barnehagelokaler	336 671	336 671	336 671	336 671
50 844 Drift av institusjonslokaler	559 912	559 912	559 912	559 912
50 845 Drift av ordinære utleieboliger	1 213 583	1 213 583	1 213 583	1 213 583
50 846 Drift av kommunale kulturbygg	84 125	84 125	84 125	84 125
50 847 Drift av kommunale idrettsbygg og idrettsanlegg	1 484 800	1 484 800	1 484 800	1 484 800
50 848 Drift av grøntanlegg	784 837	784 837	784 837	784 837
50 849 Drift av kirkebygg	141 071	141 071	141 071	141 071
50 850 Drift av kirkegårder	86 593	86 593	86 593	86 593
50 851 Drift av næringsbygg	450 823	450 823	450 823	450 823
50 852 Kommunale avgifter kommunale bygg	1 486 238	1 486 238	1 486 238	1 486 238
50 853 Energikostnader kommunale bygg	6 828 853	6 728 853	6 728 853	6 728 853
50 854 Renhold administrasjonslokaler	1 286 191	1 286 191	1 286 191	1 286 191
50 856 Renhold skolelokaler	4 388 838	4 388 838	4 388 838	4 388 838
50 857 Renhold barnehagelokaler	1 081 454	1 081 454	1 081 454	1 081 454
50 858 Renhold institusjonslokaler	1 569 912	1 569 912	1 569 912	1 569 912
50 859 Renhold kulturbygg	265 105	265 105	265 105	265 105
50 860 Renhold kommunale idrettsbygg og idrettsanlegg	841 979	841 979	841 979	841 979
50 861 Renhold Kirkebygg	5 130	5 130	5 130	5 130
50 863 Vaktberedskap bygg	935 762	935 762	935 762	935 762
Sum	44 461 192	44 675 626	44 675 626	44 675 626

6 Helse og velferd (60)

6.1 Virksomhetene

6.1.1 Om virksomheten

Virksomhetsområde

Virksomheten Helse og velferd har gjennomført noen organisatoriske endringer og omfatter nå følgende tjenester:

- Helse: Legetjenesten og Psykisk helse og rus
- Fengselshelsetjenesten
- Habilitering: tjenester til personer med nedsatt funksjonsevne og behov for sammensatte tjenester som dagtilbud, bofellesskap, avlastning, støttekontakt, BPA og omsorgslønn.
- Kommunale NAV tjenester, økonomi/gjeldsrådgivning og flykningstjenesten er overført til NAV Øst i Agder.

Det er etablert felles tjeneste- og boligkontor, dette er organisert under Omsorg.

6.1.2 Mål for 2023

- Sikre faglig forsvarlige tjenester
- Videreutvikle fengselshelsetjenesten
- Legge til rette for digital og intern kompetanseutvikling
- Fokus på økonomistyring
- Arbeide systematisk med HMS/internkontroll

6.1.3 Satsingsområder

6.1.3.1 God helse og livskvalitet? (FNs bærekraftsmål nr.3)

- Vurdere, tildele og utføre forsvarlige helse og omsorgstjenester etter Helse- og omsorgstjenesteloven
- Arbeide forebyggende og ha fokus på tidlig innsats
- Tilrettelegge for bærekraftige helse- og omsorgstjenester
- Fokus på brukermedvirkning
- Styrke tverrfaglig samarbeid med interne og eksterne samarbeidspartnere

6.1.3.2 God utdanning? (FNs bærekraftsmål nr.4)

Ikke relevant for virksomheten

6.1.3.3 Bærekraftige byer og lokalsamfunn? (FNs bærekraftsmål nr.11)

Virksomheten ønsker å videreutvikle det tverrfaglige samarbeidet internt i kommunen og gjennom ulike interkommunale samarbeid.

6.1.4 Budsjetttramme 2023

Budsjetttramme 2023- 2026

Beskrivelse	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026
60105 Legetjenesten	5 490 876	5 490 876	5 490 876	5 490 876
60108 Fengselshelsetjeneste	0	0	0	0
60109 Legevakt	2 671 283	2 671 283	2 671 283	2 671 283
60111 Norsk pasientskadeerstatning	231 388	231 388	231 388	231 388
60112 Gjesteinnbyggeroppgjør fastlegeordningen	410 400	410 400	410 400	410 400
60114 Norsk Helsenett	205 200	205 200	205 200	205 200
60104 Treff 28	48 110	48 110	48 110	48 110
60205 Psykisk helse	4 255 535	4 255 535	4 255 535	4 255 535
60209 Boteknisk veiledning	38 963	38 963	38 963	38 963
60206 Børkeveien 2	14 018 250	14 018 250	14 018 250	14 018 250
60301 Frolandsveien 1019	10 159 875	10 159 875	10 159 875	10 159 875
60302 BPA	9 754 079	9 754 079	9 754 079	9 754 079
60303 Skotheia 21	4 902 125	4 902 125	4 902 125	4 902 125
60304 Privat avlastning og støttekontakt	944 353	944 353	944 353	944 353
60306 SFO - skoleskyss	256 500	256 500	256 500	256 500
60307 Torskar	7 847 788	7 847 788	7 847 788	7 847 788
60308 Kjøp av helse og omsorgstj Stendi	6 874 200	6 874 200	6 874 200	6 874 200
60701 Omsorgsarbeid	972 132	972 132	972 132	972 132
90402 Toppfinansiering - Habilitering	-27 718 000	-27 718 000	-27 718 000	-27 718 000
60401 Sosialhjelp flyktninger	981 510	1 171 510	1 171 510	1 171 510
60501 Kommunale NAV-tjenester	-1 450 683	-1 670 683	1 689 317	2 309 317
60502 Husleie - NAV - kommunal andel	506 613	506 613	506 613	506 613
60503 Interkommunalt samarbeid økonomi- og gjeldsrådgivning	35 910	35 910	35 910	35 910
60601 Kvalifiseringsprogram	330 211	670 211	670 211	670 211
60602 Økonomisk sosialhjelp	2 975 665	2 535 665	2 335 665	2 130 665
60102 Krisesenteret	804 025	804 025	804 025	804 025
60103 Kriseteam	83 620	83 620	83 620	83 620
60801 Administrasjon Helse og velferd	4 000 169	4 000 169	4 000 169	4 000 169
60802 IKT - Agder avtale - Helse og velferd	2 145 566	2 145 566	2 145 566	2 145 566
60803 Telenor telefoni - avtale - Helse og velferd	52 568	52 568	52 568	52 568
60804 Lisenser, kontingenter, medlemskap og avtaler - Helse og v	82 080	82 080	82 080	82 080
60805 Avtale leasingbiler - Helse og velferd	191 111	191 111	191 111	191 111

Beskrivelse	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026
60902 Mølla Vekst - Aktiv i Froland	1 648 207	1 648 207	1 648 207	1 648 207
60903 Mølla Vekst - VTA-plasser	699 544	699 544	699 544	699 544
60904 Jobbklar	83 773	83 773	83 773	83 773
60906 Avigo	130 121	130 121	130 121	130 121
60907 Mølla Vekst - Dagtilbud	3 180 600	3 180 600	3 180 600	3 180 600
Sum	57 843 667	57 713 667	60 873 667	61 288 667

7 Familiens hus (70)

7.1 Virksomhetene

7.1.1 Om virksomheten

Familiens hus har følgende barnehager og tjenester under seg:

- **4 kommunale barnehager:**
 - Blakstadheia barnehage
 - Bliksåsen barnehage
 - Kringletoppen barnehage
 - Gårdsbarnehagen
- **Familiens hus** innehar tjenestene
 - Barneverntjenesten
 - Familieteam
 - Helsestasjonstjenesten
 - Barnehagekontor

7.1.2 Mål for 2023

Satsingsområder/mål for 2023:

Vårt hovedmål er **TIDLIG INNSATS**.

Visjon for Familiens hus

- Familiens hus skal ha en åpen dør og være et samordnede tilbud for barn, unge og familier med fokus på forebyggende tiltak.

Barnehagene

- Visjon **GODE BARNDOMSMINNER**
- Satsningsområde er **LEK OG RELASJONER**

Mål for 2023 er å kartlegge brukertilfredshet i alle tjenestene.

7.1.3 Satsingsområder

7.1.3.1 God helse og livskvalitet? (FNs bærekraftsmål nr.3)

Familiens hus ønsker å være et hus som har en åpen dør som har samordnede tilbud for barn, unge og familier med fokus på forebyggende tiltak.

Innspill fra Familiens hus til kommuneplanens samfunnsdel:

- *Tidlig innsats og tverrfaglig samarbeid i alt vårt forebyggende og helsefremmende arbeid*
- *Godt tverrfaglig samarbeid mellom virksomheter og avdelinger*
- *God tilgjengelighet i helsetjenestene fra starten av livet, gjennom barne- og ungdomsårene og hele voksenlivet*

Måloppnåelse for bedre helse og livskvalitet skal vi gjøre gjennom:

- Videreutvikle arbeidet i Familiens hus ved tettere samarbeid med andre tjenester. Dette gjøres ved faste møter og gode samarbeidsavtaler.
- Familiens hus jobber godt tverrfaglig og er kjent med hverandres tjenester.
- Barnevernsreformen trådte i kraft 1.1.22. Kommunen skal styrke sitt forebyggende arbeid og tidlig innsats i hele oppvekstsektoren.
- Fortsatt tilby prosjekt **Sammen på vei**, et hjemmebesøksprogram til sårbare førstegangs fødende.
- Implementering av BTI - Bedre tverrfaglig innsats. Dette skal sikre et system som fanger opp sårbare og utsatte barn i løpet av 2023.
- SLT-modellen. Modellen skal samordne rus og kriminalitetsforebyggende tiltak for barn og unge. Målet er at kommunens barn og unge skal få riktig hjelp til riktig tid av et hjelpeapparat som samarbeider godt på tvers av etater og faggrupper
- Kompetanseutvikling gjennom fagdager i Familiens hus og webinarer.

7.1.3.2 God utdanning? (FNs bærekraftsmål nr.4)

Mål hentet fra kommuneplanens samfunnsdel:

- **Tidlig innsats og tverrfaglig samarbeid gjennom hele opplæringsløpet**
- **God overgang mellom barnehage, barnetrinn, ungdomstrinn og videregående**

Måloppnåelse gjøres gjennom:

- Ressursteam er et godt tilbud til alle barnehagene for tverrfaglig drøfting av barn som bekymrer.
- Alle barnehagene er med på kompetanseutvikling gjennom ReKomp. Regional ordning skal bidra til at barnehager utvikler sin pedagogiske praksis gjennom barnehagebasert kompetanseutvikling
- 2 av barnehagene er med på READ-prosjektet. Målet med prosjektet er å gi økt leseglede blant barn og unge, og støtte foreldres involvering i lesing.
- Plan for overgang barnehage-skole revideres en gang per år og legges ut på hjemmesiden.
- Samle alle planer for overganger i opplæringsløpet.

7.1.3.3 Bærekraftige byer og lokalsamfunn? (FNs bærekraftsmål nr.11)

Froland kommune har nå høy befolkningsvekst, barnehageplanen ble revidert våren 2022 for å sikre at vi har nok barnehageplasser ved hovedopptak.

Utvidelse av barnehagetilbudet på Blakstadheia barnehage i 2023 og planlegge utvidelse av Kringletoppen barnehage i 2024.

7.1.4 Budsjetttramme 2023

Budsjetttramme 2023- 2026

Beskrivelse	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026
70 101 Administrasjon Familiens hus	3 160 691	3 160 691	3 160 691	3 160 691
70 104 IKT - Agder avtale - Familiens hus	1 249 868	1 249 868	1 249 868	1 249 868
70 105 Telenor telefoni - avtale - Familiens hus	58 653	58 653	58 653	58 653
70 106 Lisenser, kontingenter, medlemskap og avtaler - Familiens hu	366 066	366 066	366 066	366 066
70 107 Avtale leasingbiler - Familiens hus	63 024	63 024	63 024	63 024
70 201 Spesialpedagogisk hjelp	4 391 787	4 391 787	4 391 787	4 391 787
70 301 Eikely Barnehage	24 882 169	24 882 169	24 882 169	24 882 169
70 302 Froland musikkbarnehage	11 698 781	11 698 781	11 698 781	11 698 781
70 303 Gjestebarn andre kommuner	4 142 475	4 142 475	4 142 475	4 142 475
70 401 Kringletoppen barnehage	4 449 441	4 449 441	4 449 441	4 449 441
70 402 Blakstadheia barnehage	7 854 061	7 854 061	7 854 061	7 854 061
70 404 Gårdsbarnehagen	3 255 290	3 255 290	3 255 290	3 255 290
70 405 Bliksåsen barnehage	9 317 734	9 317 734	9 317 734	9 317 734
70 501 Barnevernstjenesten	5 337 138	5 337 138	5 337 138	5 337 138
70 502 Barnevernstiltak i familien	1 990 554	1 990 554	1 990 554	1 990 554
70 503 Barnevernstiltak utenfor familien	5 938 390	5 938 390	5 938 390	5 938 390
70 504 Barnevernvakta	235 980	235 980	235 980	235 980
70 505 Familieteam	1 948 251	1 948 251	1 948 251	1 948 251
70 601 Helsestasjon	4 663 462	5 411 242	5 411 242	5 411 242
Sum	95 003 815	95 751 595	95 751 595	95 751 595

8 Omsorg (80)

8.1 Virksomhetene

8.1.1 Om virksomheten

Virksomheten omfatter tjenestene:

- Administrasjon med virksomhetsleder, IKT rådgiver og merkantil ansatt.
- Froland alders- og sykehjem med til sammen 27 langtids- rehabilitering- og korttids plasser
- Fellestjenester; kjøkken og vaskeri
- Hjemmesykepleien med sykepleietjenester til hjemmeboende
- Hjelpeordninger for hjemmet; hjemmehjelp og ambulering vaktmester
- Tjeneste - og boligkontor
- Dagsenter for hjemmeboende personer med demens og åpen omsorg med sosiale og kulturelle aktiviteter
- Fysio- og ergoterapitjenesten
- Team Dalen

8.1.2 Mål for 2023

Virksomhetens visjon er "Trivsel, trygghet, mestring og kvalitet for alle"

De overordnede og langsiktige målene er basert på visjonen. Vi ønsker å skape trivsel og trygghet hos både de som gir og mottar tjenester, vi skal ha fokus på mestring og vi vil gi omsorgstjenester med høy kvalitet. Målene er mer utdypet i virksomhetsplanen.

8.1.3 Satsingsområder

8.1.3.1 God helse og livskvalitet? (FNs bærekraftsmål nr.3)

Virksomheten Omsorg har som hovedoppgave å gi våre innbyggere gode omsorgstjenester. Men vi har den siste tiden og hatt mye fokus på hvordan vi kan forebygge og utsette behovet for tjenester. Dette henger sammen med at det blir flere eldre og færre i arbeidsfør alder. Tiltakene vil og i mange tilfeller gi en bedre livskvalitet, god helse og en enklere hverdag for den enkelte.

Vi ønsker å jobbe for at Froland skal bli et Aldersvennlig lokalsamfunn, der innbyggerne opplever tilhørighet, inkludering og trivsel. Vi må ha fokus på tidlig innsats samt helsefremmende og forebyggende aktivitet. Det er allerede flere tiltak i kommunens regi, men og hos frivillige organisasjoner. I videre arbeid angående dette temaet ønsker kommunen å få til et godt samarbeid med blant annet frivillige organisasjoner og næringslivet.

8.1.3.2 God utdanning? (FNs bærekraftsmål nr.4)

8.1.3.3 Bærekraftige byer og lokalsamfunn? (FNs bærekraftsmål nr.11)

Bærekraft er et ord som ikke så ofte forbindes med Omsorgstjenester. Men i fremtiden må vi tenke bærekraftige løsninger for å klar å gi gode tjenester til våre innbyggere. Demografien vil som beskrevet over utfordre oss både på det å få tak i nok faglært personell, men og å få tak i nok personell uavhengig av fag. Det blir derfor viktig at vi jobber med hvordan vi rekrutterer og beholder våre ansatte og hvordan vi bruker

kompetansen vår. Det vil også bli stilt større krav innbyggerne i forhold til hvordan de kan ta ansvar for egen alderdom, for eksempel tilrettelegge egen bolig og ta vare på egen helse.

8.1.4 Budsjettramme 2023

Budsjettramme 2023- 2026

Beskrivelse	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026
60 106 Fysioterapitjenester	1 450 263	1 450 263	1 450 263	1 450 263
60 107 Ergoterapeut	1 187 731	1 187 731	1 187 731	1 187 731
61 111 Driftstilskudd fysioterapeuter	800 912	800 912	800 912	800 912
60 101 Smittevern	32 210	32 210	32 210	32 210
80 101 Administrasjon Omsorg	3 270 782	3 270 782	3 270 782	3 270 782
80 102 IKT - Agder avtale - Omsorg	1 998 042	1 998 042	1 998 042	1 998 042
80 103 Telenor telefoni - avtale - Omsorg	37 962	37 962	37 962	37 962
80 104 Lisenser, kontingenter, medlemskap og avtaler - Omsorg	168 478	168 478	168 478	168 478
80 201 Furutoppen dagsenter	1 336 855	1 336 855	1 336 855	1 336 855
80 301 Froland sykehjem - Felles	1 673 431	1 673 431	1 673 431	1 673 431
80 312 Froland sykehjem - Gul	9 286 881	9 286 881	9 286 881	9 286 881
80 313 Froland sykehjem - Grønn	9 233 254	9 233 254	9 233 254	9 233 254
80 314 Froland sykehjem - Avdeling 2	10 064 512	10 064 512	10 064 512	10 064 512
80 315 Froland sykehjem - Natt	3 802 019	3 802 019	3 802 019	3 802 019
80 316 Froland sykehjem - medikamenter	279 813	279 813	279 813	279 813
80 317 Froland sykehjem - medisinsk forbruksmateriell	470 902	470 902	470 902	470 902
80 318 Froland sykehjem - oppholdsbetaling	-3 702 873	-3 702 873	-3 702 873	-3 702 873
80 319 Froland sykehjem - lisenser, kontingenter, medlemskap og avt	180 166	180 166	180 166	180 166
60 305 Team Dalen	7 617 878	7 617 878	7 617 878	7 617 878
80 401 Hjemmesykepleie	32 689 526	32 689 526	32 689 526	32 689 526
80 402 Hjemmesykepleie - medisinsk forbruksmateriell	214 535	214 535	214 535	214 535
80 403 Hjemmesykepleie - leasingbiler	428 132	428 132	428 132	428 132
80 404 Hjemmesykepleie - lisenser, kontingenter, medlemskap og avt	50 132	50 132	50 132	50 132
80 408 Team Furuvegen	7 708 596	7 708 596	7 708 596	7 708 596
80 501 Hjelpeordninger for hjemmet	2 149 852	2 149 852	2 149 852	2 149 852
80 502 Hjelpeordning for hjemmet - hjelpemiddelmontør	724 825	724 825	724 825	724 825
80 503 Trygghetsalarmer og responssentertjeneste trygghetsalarmer	169 290	169 290	169 290	169 290
80 601 Vaskeri og kjøkken	4 508 710	4 508 710	4 508 710	4 508 710

Beskrivelse	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026
80 701 Østre Agder - Samhandlingsreform	101 409	101 409	101 409	101 409
80 702 Østre Agder - E-helse og velferdsteknologi	84 570	84 570	84 570	84 570
80 703 Norsk Helsenett	205 200	205 200	205 200	205 200
80 704 Østre Agder - FOU helse	41 040	41 040	41 040	41 040
80 801 Tjeneste- og boligkontor	2 691 297	2 691 297	2 691 297	2 691 297
Sum	100 956 332	100 956 332	100 956 332	100 956 332